

Brussel, 3 juni 2026
(OR. en)

9935/26

ECOFIN 710
UEM 197
SOC 301
EMPL 133
COMPET 654
ENV 596
EDUC 193
ENER 302
JAI 695
GENDER 48
JEUN 90
SAN 368
ECB
EIB

BEGELEIDENDE NOTA

van: de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur

ingekomen: 3 juni 2026

aan: mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

nr. Comdoc.: COM(2026) 200 final

Betreft: MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD, DE EUROPESE CENTRALE BANK, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ, HET COMITÉ VAN DE REGIO'S EN DE EUROPESE INVESTERINGSBANK
Europees Semester 2026 - Voorjaarspakket

De delegaties vinden hierbij document COM(2026) 200 final.

Bijlage: COM(2026) 200 final

Brussel, 3.6.2026
COM(2026) 200 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, DE EUROPESE CENTRALE BANK, HET EUROPEES ECONOMISCH EN
SOCIAAL COMITÉ, HET COMITÉ VAN DE REGIO'S EN DE EUROPESE
INVESTERINGSBANK**

Europees Semester 2026 - Voorjaarspakket

1. INLEIDING

In een tijd van grote geopolitieke verschuivingen en spanningen moet de EU haar concurrentievermogen en strategische autonomie blijven versterken om haar economische en sociale veerkracht en cohesie in stand te houden. Het economische klimaat wordt gekenmerkt door grote geopolitieke onzekerheid en toenemende mondiale concurrentie, aanhoudende mondiale spanningen, verhoogde veiligheidsrisico's en steeds ernstigere gevolgen van de klimaatverandering. Bovendien blijven de aanhoudende volatiliteit van de energieprijzen en de stijgende mondiale tarieven de kosten van levensonderhoud verhogen, de toeleveringsketens onder druk zetten en de operationele kosten verhogen, wat met name gevolgen heeft voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's). Deze ontwikkelingen brengen verschillende zwakke punten aan het licht en versterken de reeds lang bestaande uitdagingen voor Europa in verband met gematigde productiviteitsgroei en innovatie. De EU heeft echter ook blijk gegeven van veerkracht door meerdere crises het hoofd te bieden. Zij voert een ambitieuze agenda voor concurrentievermogen uit en boekt vooruitgang op het gebied van digitale innovatie, decarbonisatiedoelstellingen en economische veiligheid.

Het voorjaarspakket van het Europees Semester 2026 heeft tot doel voort te bouwen op de sterke punten van de EU door middel van gecoördineerde maatregelen om het concurrentievermogen te stimuleren, strategische autonomie te waarborgen, de veerkracht te vergroten en de paraatheid te versterken, zonder de houdbaarheid van de begroting in gevaar te brengen. Het kompas voor concurrentievermogen¹ blijft het richtinggevende kader voor deze cyclus van het Europees Semester. Het bouwt voort op het enorme potentieel van de eengemaakte markt, bevordert macro-economische en budgettaire stabiliteit en stemt structurele hervormingen en investeringen af op de strategische prioriteiten van de EU om de innovatiekloof te dichten, onze economie koolstofvrij te maken, strategische afhankelijkheden te verminderen, vaardigheden en hoogwaardige banen te bevorderen, sociale rechtvaardigheid en cohesie te waarborgen en het ondernemingsklimaat te vereenvoudigen. Dit zijn ook enkele van de kernambities van de routekaart "Eén Europa, één markt", waarvan de snelle uitvoering van cruciaal belang blijft. De EU streeft deze doelstellingen na en blijft zich inzetten voor de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de VN.

Het Europees Semester 2026 biedt een alomvattend kader om nationale en regionale hervormingen en investeringen af te stemmen op de prioriteiten van de EU. Voortbouwend op de vooruitgang die is geboekt via de herstel- en veerkrachtfaciliteit, die de uitvoering van hervormingen en investeringen heeft gestimuleerd, en de tussentijdse evaluatie van het cohesiebeleid zal het Europees Semester 2026 een belangrijke analytische basis blijven bieden om de hervormings- en investeringsbehoeften op een breed scala van beleidsterreinen in kaart te brengen en te prioriteren, met inbegrip van maatregelen om economische, sociale en territoriale verschillen aan te pakken. Rekening houdend met deze analyse moeten de EU, de lidstaten en

¹ [Het EU-kompas voor concurrentievermogen](#) (COM(2025) 30 final).

andere belanghebbenden investeringen en hervormingen coördineren om de economische veiligheid van de EU te verbeteren en strategische EU-brede waardeketens te versterken binnen gedeelde prioriteiten op het gebied van concurrentievermogen. In dit voorjaarspakket legt de Commissie sterk de nadruk op de beoordeling van de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van de uitgebreide reeks landspecifieke aanbevelingen (LSA's) voor 2025. Er zal worden gezorgd voor samenhang en synergieën tussen het Europees Semester en andere governancekaders, zoals het digitale decennium en de GLB-aanbevelingen.

De Commissie roept de Europese Raad op de aanbevelingen van de Commissie voor de landspecifieke aanbevelingen voor 2026 te bekrachtigen en verzoekt de Raad van de Europese Unie deze aan te nemen. Ook roept zij alle lidstaten op om deze aanbevelingen onverkort en tijdig uit te voeren in nauw overleg met hun sociale partners, het maatschappelijk middenveld en andere belanghebbenden.

2. BELANGRIJKSTE BELEIDSUITDAGINGEN EN -AANBEVELINGEN

Reageren op nieuwe dreigingen

Aanpak van de energiecrisis

Fossiele brandstoffen vormen de kern van de huidige energiecrisis, die duidelijk maakt dat er dringend een doortastend Europees antwoord nodig is om schone, zelfgeproduceerde en betaalbare energie en de continuïteit van de energievoorziening te waarborgen en het industriële concurrentievermogen van de EU te beschermen. De energietransitie blijft de meest doeltreffende strategie om de strategische autonomie van Europa tot een realiteit te maken, de veerkracht te versterken, de energieprijzen structureel te verlagen en ruimschoots voldoende, schone energie van eigen bodem te leveren die nodig is om de economie van de toekomst van energie te voorzien. REPowerEU, dat in mei 2022 van start is gegaan als reactie op de grootschalige Russische invasie van Oekraïne, heeft al aangetoond dat gezamenlijk optreden de vraag naar en de invoer van energie doeltreffend kan verminderen, de energiemarkten kan stabiliseren, de veerkracht kan versterken en elektrificatie kan stimuleren. Dankzij energie-investeringen die door verschillende EU-fondsen worden ondersteund, is de EU aanzienlijk beter dan voorheen in staat om de volatiliteit van de energiemarkt het hoofd te bieden. De Connecting Europe Facility heeft met name bijgedragen tot de financiering van kritieke grensoverschrijdende energie-infrastructuur, waardoor de interconnecties werden versterkt en de ontwikkeling van een geïntegreerde en duurzame Europese energiemarkt en een echte energie-unie werd ondersteund.

Via het initiatief AccelerateEU² heeft de Commissie een gecoördineerde aanpak voorgesteld om onmiddellijk verlichting te bieden aan kwetsbare huishoudens en bedrijven die met energieprijspielen worden geconfronteerd, en om het energiesysteem veerkrachtiger te maken. Om de voorzieningszekerheid te waarborgen, is meer EU-coördinatie van essentieel

² [AccelerateEU](#) (COM(2026) 370 final).

belang, onder meer voor het bijvullen van gasopslaginstallaties voor de winter en de collectieve vrijgave van oliereserves. Het zal even belangrijk zijn om de beschikbaarheid van kritieke brandstoffen, zoals vliegtuigbrandstof en diesel, te waarborgen en verstoringen van grensoverschrijdend vervoer en de eengemaakte markt te voorkomen. Tegelijkertijd moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de noodmaatregelen die worden genomen om de economische en sociale gevolgen van de energiecrisis voor huishoudens en bedrijven te beperken, tijdelijk, doelgericht, tijdig, evenredig en budgettair houdbaar zijn en de vraag naar fossiele brandstoffen niet doen toenemen. Met het tijdelijk staatssteunkader in verband met de crisis in het Midden-Oosten³ heeft de Commissie gerichte en tijdelijke regels vastgesteld om de steun voor de meest blootgestelde sectoren van de economie te vergemakkelijken. Tot slot moet de EU de energietransitie versnellen om haar afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te blijven verminderen; dit is de enige manier om onze echte energieonafhankelijkheid te waarborgen. De EU, de lidstaten, de industrie en alle andere relevante belanghebbenden moeten hun gezamenlijke inspanningen ter verbetering van de energie-infrastructuur in heel Europa voortzetten, onder meer door vooruitgang te boeken met de in het pakket Europese netten uiteengezette energiesnelwegen. In het komende actieplan voor elektrificatie zullen een ambitieuze elektrificatiedoelstelling en maatregelen worden vastgesteld om belemmeringen in de industrie, het vervoer en de bouwsector aan te pakken. De Commissie zal ook een wetgevingsvoorstel indienen over nettarieven en belastingen, om er onder meer voor te zorgen dat elektriciteit minder wordt belast dan aardgas. De Commissie coördineert een EU-exercitie (investeringshoofdstuk van AccelerateEU) om de lidstaten te helpen de beschikbare EU-middelen, bv. middelen uit het cohesiebeleid, zo goed mogelijk te gebruiken en deze waar mogelijk en in overeenstemming met de voorkeuren van de lidstaten en regio's over te hevelen. Tegelijkertijd zal de wetgeving op het gebied van circulaire economie industrieën ondersteunen bij het vervangen van primaire fossiele materialen door circulaire en biogebaseerde materialen. Deze inspanningen moeten hand in hand gaan met een versnelde en volledige uitvoering van het REPowerEU-plan en energiegerelateerde landspecifieke aanbevelingen om schone en betaalbare energie en circulaire oplossingen te bieden, de energiezekerheid te vergroten en de weerbaarheid tegen externe prijsschokken te versterken. Het moet ook in overeenstemming zijn met andere initiatieven, zoals RESourceEU, die voorkomen dat de buitensporige afhankelijkheid van de EU van grondstoffen als wapen wordt ingezet.

Versterking van de economische veiligheid

Economische veiligheid blijft een dringende prioriteit voor de EU tegen de achtergrond van aanhoudende geopolitieke spanningen, kwetsbaarheden in de toeleveringsketen en strategische afhankelijkheden. De lidstaten worden nog steeds geconfronteerd met risico's die voortvloeien uit strategische afhankelijkheden, met name op het gebied van energie, kritieke grondstoffen, meststoffen en belangrijke technologieën, die economieën blootstellen aan prijsvolatiliteit, risico's voor de voedselzekerheid, verstoringen en externe druk. Hoewel er

³ Mededeling van de Commissie — Tijdelijk staatssteunkader in verband met de crisis in het Midden-Oosten (PB C, C/2026/2593, 5.5.2026, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX:52026XC02593>).

voortgang is geboekt bij het diversifiëren van energiebronnen, het verminderen van de afhankelijkheid van één leverancier en het versnellen van de schone en de digitale transitie, blijven er uitdagingen bestaan. Energie-intensieve industrieën blijven kwetsbaar voor hoge energieprijzen, en vertragingen bij de uitrol van hernieuwbare energie, de veerkracht van het net en investeringen in opslag belemmeren de voorzieningszekerheid op lange termijn. De afhankelijkheid van kritieke grondstoffen, die vaak geconcentreerd is bij leveranciers van buiten de EU, vormt een bedreiging voor strategische sectoren die essentieel zijn voor de digitale en de schone transitie, wat de noodzaak van voortgang op het gebied van de circulaire economie, binnenlandse productie en diversificatie van de toeleveringsketen onderstreept. Om de economische veiligheid te versterken, moeten de lidstaten de integratie van de eengemaakte markt verdiepen en strategische investeringen in productiecapaciteit voor schone technologieën, technologische soevereiniteit en cyberbeveiliging, veerkracht van infrastructuur en crisisparaatheid versnellen. De voorgestelde wetgeving voor een industrieaccelerator heeft tot doel de economische veiligheid van Europa te bevorderen door de industriële capaciteit in belangrijke sectoren te versterken en tegelijkertijd de transitie naar een koolstofvrije productie op koers te houden.

Versterking van de defensiegereedheid van de EU

De lidstaten blijven hun defensiegereedheid en -vermogens opvoeren, zoals gevraagd in de landspecifieke aanbevelingen van 2025. De lidstaten hebben voortgang geboekt bij het versterken van hun defensiegereedheid en -vermogens, met name dankzij de extra begrotingsruimte van maximaal 1,5 % van het bbp in 2025-2028 in verband met de activering van de nationale ontsnappingsclausule in 17 lidstaten. Deze inspanningen moeten worden voortgezet, onder meer door middel van investeringen om de productiecapaciteit op te voeren en te moderniseren om aan de stijging van de vraag te voldoen. Gezamenlijke aanbestedingsinitiatieven, die de industrie zichtbaarheid van de vraag geven, de marktfragmentatie verminderen en de kosten per eenheid kunnen verlagen, moeten worden voortgezet. Op deze fronten moet voortgang worden geboekt, in overeenstemming met de doelstellingen van de Commissie inzake de gereedheid van de Europese defensie 2030. Daartoe verstrekt het SAFE-initiatief (Optreden voor de veiligheid van Europa) tot 150 miljard EUR aan concurrerend geprijsde leningen met een lange looptijd aan lidstaten die om financiële bijstand verzoeken voor de verwerving van defensievermogens. De Commissie heeft reeds 18 van de 19 door de lidstaten ingediende nationale investeringsplannen voor defensie goedgekeurd om SAFE-leningen aan te vragen en 130 miljard EUR aan financiële steun te verstrekken. Daarnaast is in het kader van het cohesiebeleid 11,9 miljard EUR herbestemd voor investeringen in defensie en voor tweërlei gebruik in het kader van de evaluatie op middellange termijn. Vooruitblikkend is er een cruciale behoefte aan aanhoudende langetermijninvesteringen in civiele paraatheid, onder meer om de nationale cyberbeveiliging en ruimteactiva te verbeteren, die een strategische katalysator is voor defensiegereedheid. Deze behoefte wordt onderstreept door de ontwikkelingen in de oostelijke regio's die grenzen aan Rusland, Belarus en Oekraïne.

Waarborgen van de macro-economische stabiliteit

De lidstaten moeten de houdbaarheid van de begroting op middellange termijn handhaven tegen een achtergrond van concurrerende beleidsgebieden die alle een beroep doen op de overheidsfinanciën. De lidstaten worden geconfronteerd met een toenemende vraag naar overheidsuitgaven als gevolg van de dringende noodzaak om de defensie-uitgaven te verhogen en het concurrentievermogen te stimuleren, en tegelijkertijd het hoofd te bieden aan de begrotingskosten op lange termijn als gevolg van demografische veranderingen⁴ en de stijgende kosten van de gevolgen van de klimaatverandering, en dit alles tegen de achtergrond van een reeds hoge overheidsschuld. Tegelijkertijd is het externe klimaat van de EU onzekerder geworden, waardoor de uitdagingen voor de economieën en de beleidsvorming van de lidstaten en de EU nog groter worden. In het kader van het Europees Semester heeft de Commissie beoordeeld of de lidstaten voldoen aan de vereisten die voortvloeien uit het Europees kader voor economische governance, dat is opgebouwd rond de budgettaire-structurele plannen voor de middellange termijn van de lidstaten (zie kader 1).

Maatregelen die de structurele veerkracht van het Europese energiesysteem versterken en de transitie weg van fossiele brandstoffen versnellen, kunnen profiteren van de bestaande flexibiliteit binnen het begrotingskader. Om de voorzieningszekerheid van Europa op lange termijn te behouden en de economische gevolgen van het conflict in het Midden-Oosten te verzachten, zullen de lidstaten op korte termijn met aanzienlijke begrotingskosten worden geconfronteerd. Op verzoek van de lidstaten kan het toepassingsgebied van de huidige nationale ontsnappingsclausule voor defensie-uitgaven worden uitgebreid om rekening te houden met de maatregelen die sinds februari 2026 zijn genomen om de afhankelijkheid van ingevoerde fossiele brandstoffen te verminderen en zo bij te dragen tot de veiligheid en defensie van Europa. Mogelijke maatregelen zijn onder meer steun voor huishoudens en bedrijven om hun afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen en decarbonisatie te bevorderen, maatregelen om de elektrificatie van eindgebruiksectoren te versnellen, investeringen in elektriciteitsnetten, opslag van elektriciteit (bv. batterijen), energiebesparing en capaciteitsuitbreiding van schone energiebronnen.

De waarborgen voor de houdbaarheid van de begroting zouden volledig van kracht blijven. Het bestaande plafond voor de flexibiliteit, tot 1,5 % van het bbp aan extra uitgaven, in het kader van de nationale ontsnappingsclausule voor defensie zou ongewijzigd blijven. Hoewel de flexibiliteit kan worden verruimd, blijft het risico voor de houdbaarheid van de begroting dus beperkt. Binnen het bestaande plafond (1,5 % van het bbp) zou een specifiek jaarlijks plafond van 0,3 % van het bbp specifiek van toepassing zijn op de energiesteunmaatregelen en beschikbaar

⁴ [Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's, "Demografische veranderingen in Europa: een toolbox voor actie"](#).

zijn voor 2026-2028⁵, met een cumulatief plafond van 0,6 % van het bbp over dezelfde periode. Deze limieten zijn in overeenstemming met het doel om onvermijdelijke begrotingskosten op korte termijn aan te pakken en te zorgen voor een evenwicht tussen de flexibiliteit die wordt geboden voor energiegerelateerde steun en de steun die beschikbaar is voor defensie-uitgaven. De uitgaven die het plafond overschrijden, zouden onderworpen blijven aan de standaardbeoordelingen van de naleving uit hoofde van het begrotingskader. De lidstaten moeten de periode tot 2028 blijven gebruiken om de nodige begrotingsaanpassingen door te voeren om rekening te houden met het hogere niveau van defensie-uitgaven in de toekomst.

De lidstaten hebben de komende maanden de mogelijkheid te verzoeken om uitbreiding van het toepassingsgebied van hun bestaande nationale ontsnappingsclausule. Lidstaten die nog niet om activering van de nationale ontsnappingsclausule voor defensie hebben verzocht, kunnen dit te allen tijde doen. De Commissie beoordeelt alle ontvangen verzoeken om ervoor te zorgen dat de verlenging of activering van de clausule de houdbaarheid van de begroting op middellange termijn niet in gevaar brengt. De Commissie verschaft de lidstaten te zijner tijd meer duidelijkheid over de procedurele en operationele vereisten, met inbegrip van de rapportage door de lidstaten van voldoende gedetailleerde gegevens en informatie om de subsidiabiliteit van de voorgestelde maatregelen ter ondersteuning van de versterking van de structurele veerkracht van het Europese energiesysteem en de versnelling van de transitie weg van fossiele brandstoffen te monitoren en te beoordelen, en begrotingstoezicht uit te oefenen.

Het afgelopen jaar hebben de macrofinanciële kwetsbaarheden zich in de lidstaten op uiteenlopende wijze ontwikkeld, waarbij deze in sommige gevallen zijn afgenomen, terwijl de onzekerheid de laatste tijd juist is toegenomen. Sommige lidstaten staan voor bijzondere uitdagingen op het gebied van hun macro-economische stabiliteit, die in sommige gevallen van grensoverschrijdend belang zijn en daardoor een punt van zorg zijn voor de eurozone en de EU als geheel. In het kader van de procedure voor macro-economische onevenwichtigheden heeft de Commissie macro-economische onevenwichtigheden of buitensporige onevenwichtigheden in vier lidstaten vastgesteld (zie kader 2 en bijlage 4).

Kader 1: Begrotingstoezicht in het kader van het stabiliteits- en groeipact

In het voorjaar van 2026 heeft de beoordeling door de Commissie van de naleving door de lidstaten van de desbetreffende aanbevelingen van de Raad betrekking op zowel 2025 als 2026. De beoordeling voor 2026, die gebaseerd is op de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie, wordt gevolgd door een verdere beoordeling in het najaar. In het voorjaar van 2027 zal nog een beoordeling plaatsvinden op basis van de begrotingsresultaten voor 2026. De kern van de beoordeling van de Commissie bestaat uit een vergelijking van de begrotingsresultaten

⁵ Om gelijke behandeling te waarborgen, kunnen lidstaten die mogelijk al ten volle gebruik hebben gemaakt van de flexibiliteit in het kader van de nationale ontsnappingsclausule om de defensie-uitgaven te verhogen, onder dezelfde voorwaarden tijdelijke en beperkte extra flexibiliteit krijgen, onder meer op voorwaarde dat de algemene risico's voor de houdbaarheid van de begroting beperkt blijven.

en de prognoses van de Commissie voor de groei van de netto-uitgaven⁶ met de door de Raad aanbevolen maximale groeipercentages van de netto-uitgaven (zie bijlage 5 en de statistische begrotingstabellen⁷). Voor lidstaten waarvoor de nationale ontsnappingsclausule voor defensie-uitgaven⁸ is geactiveerd⁹, wordt bij de beoordeling van de naleving rekening gehouden met deze flexibiliteit¹⁰.

Voor de tien lidstaten waartegen momenteel een procedure bij buitensporige tekorten (BTP) loopt¹¹, heeft de Commissie beoordeeld welke maatregelen zijn genomen naar aanleiding van de aanbevelingen van de Raad in het kader van de procedure bij buitensporige tekorten. Voor **Malta** beveelt de Commissie de Raad vandaag aan de procedure bij buitensporige tekorten af te sluiten, aangezien het overheidstekort in 2025 — vóór de door de Raad vastgestelde uiterste termijn — met succes is teruggedrongen tot minder dan 3 % van het bbp en naar verwachting in 2026 en 2027 onder de 3 % van het bbp zal blijven. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat de groei van de netto-uitgaven voor Malta zowel in 2025 als in 2026 boven de door de Raad aanbevolen maxima ligt, waarbij de overeenkomstige cumulatieve afwijkingen meer dan 0,6 % van het bbp bedragen. Voor de negen andere lidstaten waartegen een BTP loopt (**België, Frankrijk, Hongarije, Italië, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Slowakije en Finland**) is de Commissie, na in voorkomend geval rekening te hebben gehouden met de flexibiliteit van de nationale ontsnappingsclausule, van mening dat in dit stadium doeltreffende maatregelen zijn genomen en dat de procedure moet worden opgeschort. Voor **Italië** wordt verwacht dat de groei van de netto-uitgaven in 2025 de door de Raad aanbevolen maxima zal overschrijden. In cumulatieve termen lag de groei van de netto-uitgaven in de periode 2024-2025 echter slechts marginaal boven de aanbevolen maxima en Italië zal het buitensporige tekort naar verwachting in 2026 corrigeren, in overeenstemming met de door de Raad vastgestelde termijn¹². Tegelijkertijd is de Commissie van oordeel dat **Frankrijk** het risico loopt het aanbevolen jaarlijkse groeipercentage van de netto-uitgaven in 2026 in geringe mate te overschrijden, terwijl het land naar verwachting wel aan het cumulatieve groeipercentage zal voldoen. **Hongarije** loopt volgens de beoordeling in 2026 een risico op materiële niet-naleving.

⁶ Netto-uitgaven zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 2, van Verordening (EU) 2024/1263: “netto-uitgaven”: de overheidsuitgaven ongerekend i) rente-uitgaven, ii) discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde, iii) uitgaven voor programma’s van de Unie die volledig met inkomsten uit Uniefondsen worden gefinancierd, iv) nationale uitgaven voor medefinanciering van door de Unie gefinancierde programma’s, v) cyclische elementen van de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen en vi) eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.

⁷ Statistische begrotingstabellen met achtergrondgegevens die relevant zijn voor de beoordeling van het begrotingsbeleid van de lidstaten (SWD(2026) 200 final, Brussel, 3.6.2026).

⁸ De nationale ontsnappingsclausule voor hogere defensie-uitgaven biedt beperkte en tijdelijke flexibiliteit, tot 1,5 % van het bbp ten opzichte van een referentiejaar, in de periode 2025-2028.

⁹ Tot dusver heeft de Raad de nationale ontsnappingsclausule voor defensie-uitgaven geactiveerd voor 17 lidstaten (België, Bulgarije, Tsjechië, Denemarken, Duitsland, Estland, Griekenland, Kroatië, Letland, Litouwen, Hongarije, Oostenrijk, Polen, Portugal, Slovenië, Slowakije, Finland). Voor Spanje heeft de Commissie op 22 mei 2026 een aanbeveling aan de Raad aangenomen om de nationale ontsnappingsclausule voor defensie te activeren, die nu nog door de Raad moet worden vastgesteld.

¹⁰ Voor die lidstaten is de beoordeling gericht op de vergelijking in cumulatieve termen en wordt nagegaan of een positieve afwijking van de aanbevolen maxima wordt verklaard door een overeenkomstige stijging van de defensie-uitgaven. De flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voor defensie voorziet, is de enige flexibiliteit waarmee rekening is gehouden in de beoordeling van de Commissie in het voorjaar van 2026.

¹¹ België, Frankrijk, Italië, Hongarije, Malta, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Slowakije en Finland.

¹² Volgens door Eurostat verstrekte gegevens daalde het overheidstekort van Italië van 3,4 % van het bbp in 2024 tot 3,1 % van het bbp in 2025. Op basis van de op de afsluitdatum van de prognose bekende beleidsmaatregelen wordt in de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie uitgegaan van een bbp-tekort van 2,9 % in 2026 en in 2027.

Daarom kan op basis van de huidige prognoses in een later stadium een algemene beoordeling van de genomen maatregelen nodig zijn. Indien deze beoordelingen wijzen op een gebrek aan doeltreffende maatregelen, kan dit een intensivering van de BTP vereisen¹³. De Commissie benadrukt tevens dat de begrotingssituatie in **Roemenië** kwetsbaar blijft met de grootste tekortquote voor 2025 in de Unie en waar sprake is van ernstige risico's voor de uitvoering die een sterke en aanhoudende focus op begrotingsaanpassingen vereist in 2026 en de daaropvolgende jaren.

Voor de lidstaten waartegen momenteel geen BTP loopt, heeft de Commissie de vooruitgang bij de uitvoering van de plannen voor de middellange termijn en de naleving van de desbetreffende aanbevelingen van de Raad beoordeeld. In 2025, en in voorkomend geval na rekening te hebben gehouden met de flexibiliteit van de nationale ontsnappingsclausule:

- **Tsjechië, Denemarken, Duitsland, Estland, Griekenland, Spanje, Letland en Zweden** worden als **conform** beoordeeld, aangezien de groei van de netto-uitgaven onder de door de Raad aanbevolen maxima ligt of de gecumuleerde afwijking binnen de flexibiliteit valt waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet.
- **Ierland, Cyprus en Portugal** worden geacht te **voldoen aan de verplichtingen inzake begrotingsbeleid van het stabiliteits- en groeipact** omdat zij een begrotingsoverschot hebben, hetgeen bijdraagt aan een verlaging van hun overheidsschuldquote. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat Portugal de aanbevolen maximale groei van de netto-uitgaven overschrijdt, terwijl Cyprus en Ierland de aanbevolen maximale groei van de netto-uitgaven materieel overschrijden.
- **Litouwen en Slovenië** worden als **niet-conform** beoordeeld, aangezien de groei van de netto-uitgaven boven de door de Raad aanbevolen maxima ligt, maar de overeenkomstige afwijkingen onder de (cumulatieve) drempel van 0,6 % van het bbp blijven. De Commissie merkt echter op dat voor Litouwen het overheidstekort en de overheidsschuld naar verwachting onder de referentiewaarden van 3 % en 60 % van het bbp zullen liggen.
- **Luxemburg, Nederland, Bulgarije en Kroatië** worden beoordeeld als landen die de aanbevolen maxima voor netto-uitgaven **in wezenlijke mate overschrijden**, met de overeenkomstige afwijkingen boven de drempels van 0,3 % van het bbp (in jaarlijkse termen) en/of 0,6 % van het bbp (in cumulatieve termen). Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat voor Luxemburg en Nederland het overheidstekort en de overheidsschuld in 2025 onder de referentiewaarden van 3 % en 60 % van het bbp liggen.

In 2026, opnieuw na in voorkomend geval rekening te hebben gehouden met de flexibiliteit van de nationale ontsnappingsclausule:

¹³ In dit stadium zijn er geen begrotingsresultaten voor 2026 beschikbaar en een intensivering van de procedure zou in een later stadium kunnen worden overwogen als de vergelijking tussen de in de prognoses van de Commissie geraamde groei van de netto-uitgaven en het aanbevolen corrigerende netto-uitgavenpad (waarbij in voorkomend geval rekening wordt gehouden met de flexibiliteit voor defensie-uitgaven in het kader van de nationale ontsnappingsclausule) op een bijzonder ernstig geval van niet-naleving wijst.

- **Tsjechië, Denemarken, Estland, Duitsland, Ierland, Griekenland en Letland** zullen **naar verwachting aan de vereisten voldoen**, aangezien de groei van de netto-uitgaven onder de door de Raad aanbevolen maxima ligt of de gecumuleerde afwijking binnen de flexibiliteit valt waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet.
- **Cyprus en Portugal** zullen net als in 2025 **naar verwachting voldoen aan de verplichtingen inzake begrotingsbeleid van het stabiliteits- en groeipact** dankzij hun begrotingssituatie die naar verwachting in 2026 een overschot zal blijven vertonen of vrijwel in evenwicht zal zijn. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat Portugal het risico loopt de aanbevolen maximale groei van de netto-uitgaven te overschrijden en dat Cyprus het risico loopt de aanbevolen maximale groei van de netto-uitgaven materieel te overschrijden.
- **Spanje, Luxemburg en Nederland** lopen een **risico op niet-naleving**. Voor Luxemburg en Nederland merkt de Commissie echter op dat het overheidstekort en de overheidsschuld in 2026 naar verwachting onder respectievelijk 3 % en 60 % van het bbp zullen liggen.
- **Litouwen en Slovenië**, en, net als in 2025, **Bulgarije en Kroatië**, lopen in 2026 **het risico op materiële niet-naleving**. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat voor Litouwen en Kroatië het overheidstekort en de overheidsschuld naar verwachting onder de referentiewaarden van 3 % en 60 % van het bbp zullen liggen. Tot slot geldt voor Slovenië dat een bevestiging van de materiële niet-naleving op basis van de begrotingsresultaten voor 2026 aanleiding zou kunnen geven tot een verslag op grond van artikel 126, lid 3, VWEU voor de beoordeling van de naleving van het schuld criterium.
- **Zweden** loopt het **risico materieel niet te voldoen aan het aanbevolen jaarlijkse groeipercentage van de netto-uitgaven** in 2026, terwijl het naar verwachting **wel aan het cumulatieve groeipercentage zal voldoen**. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat voor Zweden het overheidstekort en de overheidsschuld naar verwachting onder de referentiewaarden van 3 % en 60 % van het bbp zullen liggen.

Bij de beoordeling van de uitvoering van de plannen voor de middellange termijn heeft de Commissie ook gekeken naar de investeringen en hervormingen die ten grondslag liggen aan een verlenging van de respectieve begrotingsaanpassingsperioden. Dit betreft acht lidstaten¹⁴ waarvoor de budgettaire aanpassingsperiode in deze plannen was verlengd van vier tot zeven jaar. Voor deze lidstaten heeft de Commissie de uitvoering van de belangrijkste stappen van die hervormingen en investeringen beoordeeld, rekening houdend met de informatie in de jaarlijkse voortgangsverslagen. In het licht van haar beoordeling is de Commissie van oordeel dat alle betrokken lidstaten hun toezeggingen op het gebied van hervormingen en investeringen over het algemeen op bevredigende wijze zijn nagekomen (zie bijlage 5).

Tot slot heeft de Commissie de naleving van het tekortcriterium voor vijf lidstaten beoordeeld¹⁵ om te besluiten of er aanleiding is om de Raad nieuwe besluiten betreffende

¹⁴ België, Duitsland, Spanje, Frankrijk, Italië, Oostenrijk, Roemenië en Finland.

¹⁵ Verslag van de Commissie opgesteld overeenkomstig artikel 126, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (COM(2026) 302 final, 3.6.2026). Van de lidstaten waartegen momenteel geen BTP loopt, overschreed de bruto overheidsschuldquote eind 2025 de referentiewaarde in Duitsland, Griekenland, Spanje, Portugal

het bestaan van een buitensporig tekort aan te bevelen. Deze beoordeling leidt tot de conclusie dat er in dit stadium geen reden is om een procedure bij buitensporige tekorten in te leiden ten aanzien van Duitsland, Estland en Slovenië. In het algemeen werd ten aanzien van Letland geoordeeld dat aan het tekortcriterium is voldaan. Ten aanzien van **Bulgarije** zal de Commissie echter, rekening houdend met het advies van het Economisch en Financieel Comité over haar verslag, overwegen voor te stellen een procedure bij buitensporige tekorten in te leiden.

Gezien de recente ontwikkelingen op de energiemarkten sinds het uitbreken van de oorlog in het Midden-Oosten in februari 2022 hebben veel lidstaten budgettaire beleidsmaatregelen genomen om de sociale en economische gevolgen van de hoge energieprijzen voor huishoudens en bedrijven te verzachten. In de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie is rekening gehouden met de begrotingskosten van dergelijke nieuwe maatregelen ten belope van 14,5 miljard EUR (0,07 % van het bbp van de EU) in 2026 voor de EU als geheel. Bij deze raming wordt ervan uitgegaan dat de maatregelen zullen aflopen overeenkomstig de in de respectieve wetgeving vermelde vervaldata op de afsluitdatum van de prognose. Indien deze maatregelen tot eind 2026 zouden worden verlengd, zouden de begrotingskosten ervan stijgen tot 38,6 miljard EUR (0,2 % van het bbp van de EU) in 2026. Driekwart van de steun wordt op niet-gerichte wijze besteed, terwijl het resterende kwart gericht is op kwetsbare huishoudens of energie-intensieve bedrijven. Bovendien komt meer dan twee derde van de geraamde begrotingskosten overeen met maatregelen die rechtstreeks van invloed zijn op de marginale kosten van energieverbruik, zoals verlagingen van de accijnzen. Het resterende derde deel betreft maatregelen die voorzien in tijdelijke inkomenssteun aan huishoudens of (niet-prijzgerelateerde) compensaties aan bedrijven.

Kader 2: Macro-economische onevenwichtigheden in de lidstaten

De Commissie is nagegaan of er sprake was van macro-economische onevenwichtigheden voor de zeven lidstaten die in het waarschuwingsmechanismeverslag van 2026 waren geselecteerd voor diepgaande evaluatie. Voor al die lidstaten bleek er sprake te zijn van onevenwichtigheden of van buitensporige onevenwichtigheden in de vorige toezichtscyclus in het kader van de procedure voor macro-economische onevenwichtigheden (PMO). Net als in de vorige twee jaarlijkse PMO-cycli werden de diepgaande evaluaties voor 2026 vóór de publicatie van het voorjaarspakket aan de lidstaten gepresenteerd om diepgaandere multilaterale besprekingen in de comités van de Raad mogelijk te maken voordat de landspecifieke aanbevelingen werden geformuleerd¹⁶.

De indeling van onevenwichtigheden is gebaseerd op drie criteria: i) de ernst van de onevenwichtigheden; ii) hun ontwikkeling en vooruitzichten, en iii) de beleidsrespons. Deze criteria worden in aanmerking genomen in het kader van de toekomstgerichte benadering van de PMO die sinds de in 2024 afgeronde evaluatie van de economische governance is

en Slovenië. Voor deze lidstaten wordt de schuldquote geacht in voldoende mate af te nemen en de referentiewaarde in een bevredigend tempo te benaderen. Er waren derhalve geen lidstaten waarvoor de naleving van het schuldcriterium nader moest worden onderzocht in het verslag op grond van artikel 126, lid 3, VWEU.

¹⁶ SWD(2026) 137 tot en met 143. De zeven diepgaande evaluaties werden met de lidstaten gedeeld via het Comité voor de economische politiek van de Raad en zijn LIME-werkgroep in twee reeksen, één medio april (voor Nederland, Roemenië en Zweden) en één begin mei (voor Griekenland, Hongarije, Italië en Slowakije). Ze zijn ook gepubliceerd als [European Economy Institutional Papers](#).

toegepast. Concreet betekent dit dat in het kader van de toekomstgerichte aanpak deze drie criteria worden gehandhaafd, maar dat er meer nadruk wordt gelegd op de ontwikkeling en de vooruitzichten van onevenwichtigheden en op de beleidsrespons door de nationale autoriteiten om deze onevenwichtigheden, of de daaraan verbonden risico's, weg te nemen.

Het afgelopen jaar hebben de kwetsbaarheden zich in de lidstaten op uiteenlopende wijze ontwikkeld, maar zijn zij in verschillende gevallen afgenomen, terwijl de onzekerheid de laatste tijd is toegenomen. De inflatie is in het grootste deel van de eurozone en de EU verder gedaald, zij het in verschillende snelheden, de lopende rekeningen zijn verbeterd en de hoge schulden zijn in verschillende gevallen gedaald, terwijl de banksector gezond is gebleven. Daarentegen zijn de huizenprijzen in verschillende landen gestegen. Niettemin eindigt deze jaarlijkse uitvoeringscyclus van de PMO tegen een achtergrond van grotere onzekerheid, aangezien het conflict in het Midden-Oosten aanleiding heeft gegeven tot bezorgdheid over de energieprijzen, de hogere en volatielere inflatie, de krappere financieringsvoorwaarden en de tragere economische groei. Het is moeilijker geworden om te voorspellen hoe risico's zich zullen ontwikkelen en hoe zij de macro-economische stabiliteit van de EU, de eurozone en de afzonderlijke lidstaten zullen beïnvloeden.

De Commissie heeft verschillende besluiten genomen in het kader van de procedure voor macro-economische onevenwichtigheden. De kwetsbaarheden nemen af in enkele lidstaten die het voorwerp van een diepgaande evaluatie zijn, wat in sommige gevallen leidt tot de bevinding dat er in het kader van de procedure voor macro-economische onevenwichtigheden geen onevenwichtigheden zijn. In de andere lidstaten waarvoor een diepgaande evaluatie is uitgevoerd, blijven de desbetreffende uitdagingen bestaan. In het bijzonder geldt het volgende:

- Griekenland vertoont geen onevenwichtigheden meer. De kwetsbaarheden in verband met de overheidsschuld en de buitenlandse schuld zijn de afgelopen jaren afgenomen, ondersteund door een gestage groei van het bbp, waarbij begrotingsoverschotten verder hebben bijgedragen tot een daling van de overheidsschuld; de niet-renderende leningen van banken zijn afgenomen en de balansen zijn verbeterd; het tekort op de lopende rekening blijft aanzienlijk, maar de gunstige financiering ervan beperkt de externe houdbaarheidsrisico's; Griekenland heeft relevante hervormingen doorgevoerd om zijn reeds lang bestaande kwetsbaarheden te verminderen.
- Nederland vertoont geen onevenwichtigheden meer. Kwetsbaarheden in verband met de hoge schuldenlast van huishoudens, de huizenmarkt en het grote overschot op de lopende rekening zijn in de loop der jaren aanwezig geweest, maar nemen de laatste tijd af.
- Zweden vertoont geen onevenwichtigheden meer. De kwetsbaarheden in verband met de vastgoedmarkt en de hoge particuliere schulden blijven bestaan, maar de ernst ervan is de laatste tijd afgenomen.
- Italië blijft onevenwichtigheden ondervinden, aangezien kwetsbaarheden in verband met de hoge overheidsschuld en de zwakke productiviteitsgroei, die van grensoverschrijdend belang zijn, blijven bestaan, en de voortgezette en doeltreffende uitvoering van groeibevorderende hervormingen en investeringen, in combinatie met een voorzichtige begrotingskoers, van cruciaal belang blijft om die kwetsbaarheden te verminderen.
- Hongarije blijft onevenwichtigheden ondervinden, aangezien er nog steeds kwetsbaarheden bestaan in verband met het concurrentievermogen, de

financieringsbehoeften van de overheid en de huizenprijzen, en het beleid deze kwetsbaarheden nog heeft verergerd.

- Slowakije blijft onevenwichtigheden ondervinden, aangezien de kwetsbaarheden in verband met het externe en overheidssaldo, het concurrentievermogen, de huizenmarkt en de schuld van huishoudens blijven bestaan, terwijl de beleidsmaatregelen beperkt blijven.
- Roemenië kampt nog altijd met buitensporige onevenwichtigheden; de kwetsbaarheden in verband met begrotingstekorten en tekorten op de lopende rekening zijn recentelijk enigszins afgenomen, maar blijven zeer aanzienlijk, terwijl het kostenconcurrentievermogen blijft verslechteren, zij het minder dan voorheen. De Commissie zal blijven toezien op de voortgang van toepasselijke beleidsmaatregelen om deze buitensporige onevenwichtigheden weg te werken.

In bijlage 4 worden de landspecifieke aspecten voor de zeven betrokken lidstaten beschreven.

Tegen deze achtergrond, en in het licht van de aanhoudend hoge schuldquotes in een aantal lidstaten, is het verbeteren van de kwaliteit van de overheidsfinanciën en de efficiëntie van de uitgaven van cruciaal belang om echte waarde voor de belastingbetaler te creëren en de houdbaarheid van de begroting te waarborgen. Dit vereist een sterke prioritering van de uitgaven en het efficiënter en doeltreffender maken ervan, onder meer door uitgaventoetsingen. Tegelijkertijd kan het moderniseren en stroomlijnen van belastingstelsels helpen om de nodige inkomsten te genereren en tegelijkertijd de economische veerkracht te bevorderen. Om een geloofwaardig en groeivriendelijk begrotingsbeleid te ondersteunen, hebben verschillende landen hun algemene budgettaire governance hervormd. Sommige landen hebben onafhankelijke begrotingsinstellingen versterkt, de verslaglegging over de overheidsfinanciën transparanter gemaakt en het beheer van overheidsinvesteringen verbeterd. In de landspecifieke aanbevelingen van 2026 worden de lidstaten opgeroepen de kwaliteit van de overheidsuitgaven te verbeteren door de stelsels voor gezondheidszorg en langdurige zorg duurzamer te maken en meer gebruik te maken van uitgaventoetsingen, bijvoorbeeld in Polen, Slovenië en Spanje. Dit is met name relevant in lidstaten waar de overheidsinkomsten als percentage van het bbp reeds hoog zijn. Sommige lidstaten wordt ook aanbevolen de houdbaarheid van hun pensioenstelsels te verbeteren. Zo wordt Oostenrijk, Duitsland, Italië, Luxemburg en Polen aanbevolen maatregelen toe te passen die een hogere effectieve pensioenleeftijd aanmoedigen. Ondertussen moeten Cyprus, Tsjechië, Litouwen, Malta en Portugal — evenals Oostenrijk, Duitsland en Luxemburg — het pensioeninkomen ondersteunen door hun aanvullende pensioenregelingen te versterken, die ook langetermijnkapitaal leveren aan hun economieën.

Een aantal lidstaten heeft maatregelen genomen om de naleving van de belastingwetgeving te verbeteren en de belastinginning te moderniseren. Van de lidstaten die in 2025 een landspecifieke aanbeveling met betrekking tot het belastingbeleid hadden ontvangen, waren er voorbeelden van positieve ontwikkelingen, waaronder een betere digitalisering van de belastingdiensten — zoals het digitale belastingrapportagesysteem van Griekenland en de daarmee

verband houdende hervormingen op het gebied van e-facturering en de stappen van Portugal om de naleving te verbeteren door de belastingprocedures te stroomlijnen en te digitaliseren. Verschillende lidstaten spannen zich in om hun belastinggrondslag te verbreden en hun belastingmix weer in evenwicht te brengen. Daarnaast zijn er enige inspanningen geleverd om belastingontduiking en -ontwijking te bestrijden. Ter vergelijking: er is minder vooruitgang geboekt met betrekking tot de reeds lang bestaande noodzaak om agressieve fiscale planning aan te pakken en de aanzienlijke uitdagingen als gevolg van belastingkloven. De Europese regeringen derven elk jaar meer dan 100 miljard EUR aan inkomsten als gevolg van niet-naleving van de belastingwetgeving. Bovendien zijn er enkele duizenden bepalingen inzake belastinguitgaven, die duur kunnen zijn en niet altijd een goede beweegreden hebben. Een dergelijke complexiteit op het gebied van belastingen belemmert een eerlijke en efficiënte mobilisering van inkomsten. In de voorgestelde landspecifieke aanbevelingen voor 2026 wordt opgeroepen deze kloven te verkleinen om de fiscale rechtvaardigheid en de houdbaarheid van de inkomsten te waarborgen en tegelijkertijd de belastingmix verder te verbeteren ter ondersteuning van duurzaam concurrentievermogen. Zo wordt Ierland, Polen, Bulgarije en Estland aanbevolen de belastinggrondslagen te verbreden, onder meer door inkomsten aan te trekken uit belastingbronnen die minder schadelijk zijn voor de groei. Verdere modernisering en digitalisering van de belastingdiensten kan bijdragen tot de verwezenlijking van deze doelstellingen.

Het concurrentievermogen van de EU versterken

Spaargeld naar productieve investeringen leiden om het concurrentievermogen te stimuleren

In 2025-2026 hebben de lidstaten bescheiden vooruitgang geboekt bij het verbeteren van de toegang tot financiering, en er bestaan nog steeds verschillen tussen de lidstaten. Positieve ontwikkelingen zijn onder meer de robuuste bank- en verzekeringssector en de aanhoudende financiële stabiliteit. Er blijven echter uitdagingen bestaan, waaronder hardnekkige financieringstekorten, met name voor scale-ups, maar in sommige lidstaten ook voor start-ups en kleine en middelgrote ondernemingen; inefficiënte insolventiekaders in verschillende lidstaten; en nog steeds onderontwikkelde en gefragmenteerde kapitaalmarkten die de door banken verstrekte schuldfinanciering onvoldoende aanvullen.

Met de voorgestelde landspecifieke aanbevelingen voor 2026 roept de Commissie op tot nationale maatregelen om de spaar- en investeringsunie¹⁷ op te bouwen. De Commissie roept verschillende lidstaten op hun financieringsbronnen uit te breiden door de deelname van institutionele en retailbeleggers aan kapitaalmarkten, met name aandelenmarkten, te stimuleren. In veel lidstaten hebben aanvullende pensioenfondsen het potentieel om zowel de levensstandaard van mensen op hogere leeftijd te verbeteren als langetermijnsparen te kanaliseren naar productieve investeringen, waardoor de toegang tot financiering wordt verbeterd en het concurrentievermogen van de lidstaten wordt versterkt.

¹⁷ [Spaar- en investeringsunie](#) (COM(2025) 124 final).

Op EU-niveau streven verschillende initiatieven in het kader van de strategie voor de spaar- en investeringsunie er ook naar om spaargeld beter naar investeringen te laten stromen. In de aanbeveling over het verruimen van de beschikbaarheid van spaar- en beleggingsrekeningen met een vereenvoudigde en gunstige fiscale behandeling¹⁸ en de mededeling over een strategie voor financiële geletterdheid voor de EU¹⁹ wordt een duidelijke strategie uiteengezet om een grotere deelname van retailbeleggers aan kapitaalmarkten te bevorderen. De mededeling over de versterking van het vermogen van de sector aanvullende pensioenen in de EU om het pensioeninkomen te verbeteren en langetermijnkapitaal aan de EU-economie te verstrekken²⁰, heeft tot doel de activa van de Europese pensioenfondsen te mobiliseren om de financieringsmogelijkheden voor alle ondernemingen uit te breiden. Ten slotte is het in december 2025 vastgestelde pakket marktintegratie en toezicht²¹ erop gericht een meer geïntegreerde, efficiënte en concurrerende kapitaalmarkt tot stand te brengen die mensen betere mogelijkheden biedt om hun rijkdom te vergroten en bedrijven helpt toegang te krijgen tot financiering.

De innovatiekloof dichten

Sommige lidstaten hebben stappen ondernomen om onderzoek en innovatie te stimuleren, zoals gevraagd in de landspecifieke aanbevelingen voor 2025. De vooruitgang blijft echter beperkt en ongelijk verdeeld over de EU-lidstaten en -regio's. Aangezien de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling (O&O) in 2024 stagneerden op 2,2 % van het bbp, blijft de EU achter bij wereldleiders op het gebied van O&O-intensiteit, zoals de VS (3,4 % van het bbp), Japan (3,4 %) of Zuid-Korea (5,0 %), en is zij sinds 2020 ingehaald door China (2,6 %). Toch werden positieve ontwikkelingen opgetekend in de verbetering van de financieringsvoorwaarden voor start-ups en scale-ups, bijvoorbeeld in Oostenrijk en Griekenland. Er is ook vooruitgang geboekt bij het vergemakkelijken van technologieoverdracht en het bieden van stimulansen voor innovatie en onderzoek in Tsjechië en Duitsland. Wat wetenschappelijke excellentie betreft, heeft Ierland maatregelen genomen om de overheidsfinanciering voor O&O te versterken, hoewel aanhoudende verhogingen nodig zijn, terwijl Estland de overheidssteun voor toegepast onderzoek heeft verhoogd.

Aangezien er nog steeds aanzienlijke tekorten zijn, wordt in de landspecifieke aanbevelingen voor 2026 prioriteit gegeven aan het dichten van de innovatiekloof in Europa en het stimuleren van investeringen in O&O. Zij benadrukken de noodzaak om: overheids- en particuliere investeringen in O&O te bevorderen; de innovatiesystemen te versterken door de samenwerking tussen het bedrijfsleven en de academische wereld, de efficiëntie van overheidssteun voor bedrijfsinnovatie en de toegang tot financiering te verbeteren, en de toegang tot innovatie te verbeteren, in voorkomend geval ook in regio's met een achterstand. Tsjechië, Spanje, Frankrijk en Polen wordt geadviseerd de kennisoverdracht te verdiepen, de invoering van

¹⁸ [Aanbeveling 2025/2029 van de Commissie.](#)

¹⁹ [COM\(2025\) 681 final.](#)

²⁰ [COM\(2025\) 839 final.](#)

²¹ [Verdere ontwikkeling van de integratie van de kapitaalmarkt en het toezicht in de Unie](#) (COM(2025) 940 final).

innovatie te ondersteunen en een innovatievriendelijk klimaat voor start-ups en scale-ups te creëren. Van de koplopers op het gebied van innovatie wordt Denemarken aangemoedigd om de innovatie van kmo's, de verspreiding van technologie en de toegang tot groeifinanciering verder te versterken. Naast het bevorderen van de digitalisering van bedrijven moeten de tekorten op sommige gebieden van wetenschap, technologie, engineering en wiskunde (STEM) en van specialisten op het gebied van informatie- en communicatietechnologie voor strategische technologische domeinen verder worden aangepakt, onder meer door de inschrijving van vrouwen in deze disciplines te stimuleren.

Initiatieven op EU-niveau zijn erop gericht de inspanningen om de innovatiekloof te dichten, verder te ondersteunen. Deze initiatieven omvatten de strategie voor start-ups en scale-ups²², met inbegrip van de lancering van een Scaleup Europe-fonds van 5 miljard EUR, en de beoogde wetgevingshandeling inzake de Europese Onderzoeksruimte²³, die tot doel heeft het vrije verkeer van kennis, onderzoekers en technologie te versterken, daarnaast is er ook de komende Europese innovatiewet²⁴, die tot doel heeft de inzet en commercialisering van innovatie te bevorderen. Als onderdeel van het volgende MFK zal het voorgestelde Europees Fonds voor concurrentievermogen op grote schaal particulier kapitaal mobiliseren. Door een nauwe band met Horizon Europa zal het investeringen ondersteunen in alle stadia, van onderzoek en innovatie, via opschaling en industriële toepassing, tot productie. De lidstaten moeten de invoering van artificiële intelligentie en andere geavanceerde technologieën zoals kwantum-, cloud- en high-performance computing versnellen, in overeenstemming met de AI-toepassingsstrategie²⁵ en het actieplan voor het AI-continent²⁶. Samen met de uitrol van AI-fabrieken en AI-gigafabrieken zullen de komende chipsverordening 2 en de wetgevingshandeling inzake cloud- en AI-ontwikkeling kritieke computer-, gegevens- en infrastructuurcapaciteit en -talent mobiliseren om het leiderschap van Europa op het gebied van artificiële intelligentie en grensverleggende technologieën veilig te stellen. Tot slot zijn belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang (IPCEI's) een krachtig staatssteuninstrument voor grensoverschrijdende projecten die innovatie stimuleren en het Europese concurrentievermogen bevorderen.

Aanbieden van eenvoudige en digitale overheidsdiensten

Er is bescheiden vooruitgang geboekt bij het verminderen van de administratieve lasten en het moderniseren van het openbaar bestuur. Enkele positieve ontwikkelingen zijn onder meer gestroomlijnde vergunningsprocedures en betere effectbeoordelingen van de regelgeving. In verschillende lidstaten is vooruitgang geboekt met de digitalisering en modernisering van overheidsdiensten, waaronder rechtsstelsels, terwijl in andere lidstaten de vooruitgang tot stilstand is gekomen, bijvoorbeeld als gevolg van vertragingen bij projecten (bv. in Cyprus). In

²² [De EU-strategie voor start-ups en scale-ups](#) (COM(2025) 270 final).

²³ [Wetgevingshandeling inzake de Europese Onderzoeksruimte \(EOR\)](#).

²⁴ [Europese innovatiewet](#).

²⁵ [AI-toepassingsstrategie | De digitale toekomst van Europa vormgeven](#).

²⁶ [Het actieplan voor het AI-continent | De digitale toekomst van Europa vormgeven](#).

verschillende lidstaten zijn ook hervormingen van het openbaar bestuur doorgevoerd, bijvoorbeeld de digitale bijscholingsprogramma's van het Griekse ambtenarenapparaat.

Daarom worden de lidstaten in de voorgestelde landspecifieke aanbevelingen voor 2026 opgeroepen om de administratieve efficiëntie te vergroten, de administratieve lasten te verminderen en digitale overheidsdiensten te bevorderen. België, Kroatië en Spanje worden bijvoorbeeld opgeroepen de afgifte van bouw-, milieu- en bedrijfsvergunningen te versnellen. Het aanpakken van overlappende bevoegdheden, het streven naar vereenvoudiging van de regelgeving op nationaal, regionaal en lokaal niveau en het verbeteren van de coördinatie op die niveaus zouden de administratieve lasten voor mensen, bedrijven en overheden verminderen en zo het concurrentievermogen en de innovatie bevorderen. De digitalisering van het openbaar bestuur vereist niet alleen een verbetering van de verlening en interoperabiliteit van digitale overheidsdiensten, bijvoorbeeld in Duitsland en Bulgarije, maar ook het waarborgen van gelijke digitale toegang tot het rechtsstelsel en andere overheidsdiensten in alle regio's en het investeren in de digitale vaardigheden van ambtenaren. Om de capaciteit van het ambtenarenapparaat te vergroten, moeten ook het bestuur en de coördinatie worden verbeterd, waaronder op lokaal niveau, bijvoorbeeld in Kroatië. De kwaliteit van het wetgevingsproces kan worden verbeterd door effectbeoordelingen te versterken, raadplegingen van belanghebbenden te waarborgen en het gebruik van noodverordeningen te verminderen, bijvoorbeeld in Roemenië.

Op EU-niveau heeft de Commissie maatregelen vastgesteld om ervoor te zorgen dat nieuwe EU-initiatieven complexiteit en versnippering van de regelgeving voorkomen. De beginselen van "eenvoud door ontwerp", zoals uiteengezet in haar mededeling over eenvoudigere, duidelijkere en beter gehandhaafde EU-regels²⁷, zijn bijzonder vermeldenswaardig. Tegelijkertijd blijft de Commissie overlappingen en inconsistenties in de bestaande wetgeving aanpakken, onder meer via het actieplan voor opschoning van de regelgeving. Deze tweesporenaanpak biedt, samen met de onderliggende beginselen en maatregelen, ook nuttige richtsnoeren voor even ambitieuze maatregelen op nationaal, regionaal en lokaal niveau. In 2025 heeft de Commissie tien omnibus- en andere voorstellen ingediend, die een administratieve kostenbesparing van 15 miljard EUR per jaar en een eenmalige kostenbesparing van ongeveer 6 miljard EUR opleveren. Daarnaast worden de lidstaten in het voorstel voor een rechtskader voor EU Inc.-vennootschappen, dat bedrijven een uniforme reeks regels in de hele EU zou bieden, opgeroepen prioriteit te geven aan de digitalisering en grensoverschrijdende beschikbaarheid van belangrijke bedrijfsprocedures in het kader van één digitale toegangspoort²⁸.

De eengemaakte markt optimaal gebruiken

Er is enige vooruitgang geboekt bij het verminderen van belemmeringen voor de eengemaakte markt en het versterken van de institutionele kwaliteit, maar de vooruitgang blijft beperkt en ongelijk tussen de lidstaten. De vooruitgang bij het verminderen van

²⁷ [Eenvoudigere, duidelijkere en beter gehandhaafde EU-regels](#) (COM(2026) 380 final).

²⁸ Verordening (EU) nr. 1024/2012.

belemmeringen voor de eengemaakte markt en het waarborgen van daadwerkelijke mededinging blijft beperkt; er zijn enkele maatregelen genomen om de sectorale regelgeving te versterken, de toegangsbelemmeringen te verminderen en de coördinatie te verbeteren, bijvoorbeeld in Italië en Spanje. Betalingsachterstanden verstoren de eengemaakte markt, belemmeren de groei van kleine en middelgrote ondernemingen en ondermijnen het concurrentievermogen van toeleveringsketens door de toegang tot financiering te beperken en innovatie te belemmeren. Cyprus heeft enige vooruitgang geboekt bij het verbeteren van het bestuur van staatsbedrijven door een actieplan vast te stellen dat is afgestemd op internationale aanbevelingen. Op het gebied van overheidsopdrachten wordt een aantal lidstaten, zoals Polen en Bulgarije, ondanks verschillende uitgevoerde maatregelen nog steeds geconfronteerd met uitdagingen in verband met de beperkte concurrentie en de efficiëntie van de procedures, met name voor kleinere aanbestedingen, waar de deelname van inschrijvers laag blijft. In het kader van de herstel- en veerkrachtplannen zijn enkele maatregelen genomen om de efficiëntie van het rechtsstelsel te verbeteren, bijvoorbeeld in Italië, Spanje en Griekenland, door middel van organisatorische hervormingen, verbeterde digitale capaciteiten en opleiding.

Het verdiepen van de eengemaakte markt, onder meer door overregulering op basis van EU-wetgeving te verminderen, is een topprioriteit voor de EU, en het Europees Semester moet hierin een rol spelen. De voorstellen voor landspecifieke aanbevelingen van dit jaar bevatten meer verwijzingen naar landspecifieke belemmeringen voor de eengemaakte markt, als aanvulling op de bestaande instrumenten voor handhaving en monitoring van de eengemaakte markt. Het doel is om op basis van het beschikbare bewijsmateriaal concrete, landspecifieke belemmeringen met een grensoverschrijdende dimensie in kaart te brengen die van invloed zijn op de markttoegang, het vrije verkeer van goederen en diensten en het algemene ondernemingsklimaat. De Commissie zal haar analyse van belemmeringen voor de eengemaakte markt en overregulering die de regeldruk en nalevingskosten voor bedrijven verhogen en de bedrijfsdynamiek binnen de EU belemmeren, verder verdiepen²⁹.

De landspecifieke aanbevelingen voor 2026 zijn gericht op het opheffen van de beperkingen voor de eengemaakte markt, het versterken van de rechtsstaat en het waarborgen van een doeltreffend institutioneel kader. Regelgevingsbeperkingen voor bepaalde beroepen en op dienstenmarkten blijven belemmeringen opwerpen voor het grensoverschrijdend verrichten van diensten, bijvoorbeeld in Luxemburg en Oostenrijk. Er worden ook maatregelen gevraagd om de regelgevingskaders te vereenvoudigen, overregulering te verminderen en de administratieve lasten voor markttoegang en grensoverschrijdende activiteiten te verminderen. Onder meer in Bulgarije, Spanje, Kroatië, Slowakije, Oostenrijk, Duitsland en Cyprus moeten verdere maatregelen worden genomen om de regelgeving te vereenvoudigen en de nalevingskosten te verlagen. Het waarborgen van een voorspelbaar en eerlijk regelgevingskader, het versterken van anticorruptiemaatregelen en het bevorderen van een dynamisch en innovatief ondernemingsklimaat zijn belangrijke prioriteiten voor Hongarije, Bulgarije en Slowakije. Tegelijkertijd wordt verschillende lidstaten, waaronder

²⁹ Mededeling van de Commissie over eenvoudiger, duidelijkere en beter gehandhaafde EU-regels van 28 april 2026.

Kroatië, Cyprus, Malta en Italië, aanbevolen de doeltreffendheid van de rechtsstelsels te verbeteren, met name door de achterstand bij de behandeling van zaken te verminderen en de duur van gerechtelijke procedures te verkorten.

De EU neemt maatregelen om de eengemaakte markt verder te versterken. Voorbeelden hiervan zijn de routekaart “Eén Europa, één markt”, waarin specifieke doelstellingen voor wetgevingsvoorstellen zijn vastgesteld, bijvoorbeeld de komende Europese productwetgeving om de productregels te moderniseren en tegelijkertijd te zorgen voor een betere naleving over de grenzen heen. Het komende pakket eerlijke arbeidsmobiliteit zal het initiatief voor de overdraagbaarheid van vaardigheden en een Europese socialezekerheidskaart omvatten en zal de Europese Arbeidsautoriteit versterken om de regels beter te handhaven. Andere voorbeelden zijn het voorstel voor een rechtskader voor EU Inc.-vennootschappen, dat de gehele levenscyclus van een onderneming bestrijkt, en de wetgevingshandeling inzake digitale netwerken, die bedoeld is om de telecommunicatieregels te moderniseren en te harmoniseren en de digitale veerkracht van Europa te versterken. De lopende hervorming van de EU-richtlijnen inzake overheidsopdrachten vereenvoudigt het rechtskader voor overheidsopdrachten verder. De voltooiing van het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T) en de bijbehorende Europese vervoerscorridors is van essentieel belang om het vrije verkeer van personen en goederen binnen de eengemaakte markt te waarborgen, het industriële concurrentievermogen van de EU te bevorderen en de militaire mobiliteit te vergroten.

Versnelling van een betaalbare transitie naar schone energie en decarbonisatie

Op het gebied van decarbonisatie, energie, milieu en aanpassing aan de klimaatverandering is ongelijke vooruitgang geboekt, maar in sommige gevallen is aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de afstemming op de EU-doelstellingen. Positieve ontwikkelingen zijn onder meer de versnelde uitrol van hernieuwbare energie, zoals de Ierse offshore-windenergieveilingen en de uitbreiding van de capaciteit voor zonne-energie in Litouwen. Er is vooruitgang geboekt met het koolstofvrij maken van verwarming, zo zijn subsidies voor de installatie van verwarmingsketels op fossiele brandstoffen in de hele EU afgeschaft. De Nederlandse Energiewet maakt een flexibeler netgebruik in Nederland mogelijk, terwijl initiatieven op het gebied van duurzame landbouw zijn gestart om broeikasgasemissies, verontreiniging, biodiversiteitsverlies en aantasting van ecosystemen aan te pakken. Op het gebied van vervoer winnen elektrificatie en alternatieve brandstoffen aan kracht, met steun voor elektrisch vervoer en investeringen in spoorweginfrastructuur in Duitsland. Er zijn positieve stappen gezet op het gebied van water- en hulpbronnenbeheer, waaronder de goedkeuring door Spanje van veerkrachtplannen bij droogte, de uitvoering door Griekenland van hervormingen bij waterdienstverleners en de goedkeuring door Portugal van een actieplan voor de circulaire economie.

De landspecifieke aanbevelingen 2026 hebben tot doel de transitie naar schone energie te versnellen om energie betaalbaarder te maken, de veiligheid te vergroten, het concurrentievermogen te ondersteunen en te zorgen voor afstemming op de klimaat- en

energiedoelstellingen voor 2030. Lidstaten waar fossiele brandstoffen nog steeds een aanzienlijk deel van de elektriciteitsopwekkingsmix uitmaken, zoals Tsjechië, Bulgarije en Hongarije, moeten schone energie, met name windenergie, opschalen. Voor deze en andere lidstaten moeten de vergunningsprocedures voor het net worden versneld en gestroomlijnd en moet de netwerkinfrastructuur worden verbeterd, met inbegrip van grensoverschrijdende verbindingen en ondersteuning van de transitie van regio's die sterk afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen. Verschillende lidstaten, waaronder Kroatië, Malta en Portugal, worden aangemoedigd prioriteit te geven aan energie-efficiëntie en subsidies voor fossiele brandstoffen die energiearmoede niet gericht aanpakken, noch echte zorgen over energiezekerheid aanpakken, die elektrificatie belemmeren en die niet cruciaal zijn voor het concurrentievermogen van de industrie, geleidelijk af te schaffen. Verschillende lidstaten, zoals Duitsland, Frankrijk, Spanje, Portugal, Ierland, Cyprus en Letland, moeten investeren in flexibiliteit van het energiesysteem, netcapaciteit en energieopslag. De uitrol van slimme meters is een belangrijke voorwaarde om flexibiliteit aan de vraagzijde te bevorderen en moet in verschillende landen, zoals Kroatië en Duitsland, prioriteit krijgen. Verschillende lidstaten, waaronder Slowakije, Griekenland en Polen, zouden baat hebben bij een verlaging van de relatief hoge belasting op elektriciteit in vergelijking met fossiele brandstoffen, teneinde elektrificatie doeltreffend te stimuleren, terwijl Frankrijk wordt aangemoedigd om elektrificatie in sectoren met een hoge uitstoot te versnellen. Er moet steun worden verleend aan regio's die met uitdagingen op het gebied van industriële transitie worden geconfronteerd, onder meer in Oostenrijk en Polen.

Het koolstofvrij maken van het vervoer vereist elektrificatie, met inbegrip van de uitrol van oplaadinfrastructuur, en een verschuiving van vervoerswijzen ("modal shift"), met name door het openbaar vervoer en het spoorvervoer te versterken. Met name wordt gecoördineerde actie tussen de EU, de lidstaten en de industrie aangemoedigd om de uitrol van oplaadinfrastructuur voor vrachtwagens op locaties langs de twee zwaar gebruikte TEN-T-corridors Noordzee-Oostzee en Scandinavië-Middellandse Zee te versnellen. De lidstaten moeten ook het koolstofvrij maken van de productie aanmoedigen en ondersteunen, met name in energie-intensieve sectoren. Duitsland en Kroatië wordt bijvoorbeeld verzocht de vergunningverlening in verband met installaties voor schone industrie te verbeteren. Polen moet het vervoer koolstofvrij maken, Bulgarije wordt aangemoedigd de uitrol van schoon vervoer te bevorderen en Roemenië wordt verzocht de connectiviteit van het openbaar vervoer in afgelegen en plattelandsgebieden te verbeteren.

Wat waterweerbaarheid en hulpbronnenbeheer betreft, wordt de lidstaten, waaronder Nederland en Malta, verzocht de waterkwaliteit te verbeteren en overmatig watergebruik te voorkomen. Frankrijk wordt aangemoedigd het waterbeheer te versterken om tegemoet te komen aan de concurrerende vraag tussen waterintensieve sectoren en om de waterkwaliteit te waarborgen. Andere landen, waaronder Spanje, Litouwen, Griekenland en Denemarken, wordt aanbevolen het afvalbeheer te versterken en een circulaire economie te bevorderen. Verschillende lidstaten, waaronder Spanje, Slovenië, Slowakije en Cyprus, wordt aangeraden hun maatregelen voor aanpassing aan de klimaatverandering uit te voeren, met inbegrip van op de natuur gebaseerde

oplossingen en versterkte governance systemen. Spanje wordt aanbevolen het beheer van zijn bossen te verbeteren, terwijl Portugal, Malta en Roemenië de veerkracht van hun infrastructuur moeten vergroten. Daarnaast moet sociale rechtvaardigheid worden aangepakt door verdere maatregelen te nemen om energiearmoede aan te pakken en kwetsbare huishoudens te ondersteunen, bijvoorbeeld in Slowakije en Bulgarije. Roemenië en Italië worden aangemoedigd om de investeringen in milieu-infrastructuur te versnellen, met name in de minder ontwikkelde regio's.

Belangrijke EU-initiatieven versterken de klimaatbestendigheid en ondersteunen de energietransitie om het concurrentievermogen van de Europese economie in alle sectoren in stand te houden. Als onderdeel van het pakket Europese netten³⁰ pakt de Commissie de dringendste behoeften op het gebied van energie-infrastructuur, waaronder interconnectoren, aan via het initiatief voor energiesnelwegen. Het komende Europees geïntegreerd kader voor klimaatbestendigheid moet het vermogen van de lidstaten om de toenemende gevolgen van de klimaatverandering aan te pakken, ondersteunen en de paraatheid en het risicobeheer versterken. De mededeling over de geïntegreerde beheersing van het risico op natuurbranden³¹ is specifiek gericht op preventie van natuurbranden, paraatheid, respons en herstel. De wetgeving op het gebied van circulaire economie zal, in overeenstemming met de EU-strategie voor de bio-economie³², industrieën ondersteunen bij het vervangen van primaire fossiele materialen door circulaire en biogebaseerde materialen. De ondersteuning van de visserij- en de aquacultuursector via het partnerschap voor de energietransitie zal van cruciaal belang zijn om de veerkracht van de sector te vergroten. Voortbouwend op de EU-strategie voor kleine modulaire reactoren worden geïnteresseerde lidstaten aangemoedigd bij te dragen aan het scheppen van de randvoorwaarden voor de ontwikkeling van kleine modulaire reactoren in de EU en de uitrol ervan begin jaren 2030 te vergemakkelijken.

Bevordering van vaardigheden, onderwijs en hoogwaardige banen

De werking van de arbeidsmarkten is enigszins verbeterd en de ontwikkeling van menselijk kapitaal is gestimuleerd, maar er zijn verdere maatregelen nodig om het concurrentievermogen en de productiviteit van Europa te versterken. Er is bijvoorbeeld vooruitgang geboekt bij het verbeteren van de werkgelegenheidskansen door het versterken van het actief arbeidsmarktbeleid (AAMB) in sommige lidstaten. In Kroatië ondersteunt het Job+-programma de integratie op de arbeidsmarkt van groepen die zich in een kwetsbare situatie bevinden, en Slovenië heeft een doeltreffend kader voor actieve maatregelen op het gebied van werkgelegenheidsbeleid vastgesteld. De prikkels om te werken zijn versterkt door wijzigingen in het belasting- en uitkeringskader. Zo is in België de duur van werkloosheidsuitkeringen voor de meeste werkzoekenden beperkt tot twee jaar, terwijl het actief arbeidsmarktbeleid wordt versterkt en steun wordt verleend aan kwetsbare groepen. Programma's voor beroepsonderwijs en -

³⁰ [Pakket Europese netten](#) (COM(2025) 1005 final).

³¹ [Mededeling over de geïntegreerde beheersing van het risico op natuurbranden](#) (COM(2026) 330 final).

³² [Mededeling](#) over een strategisch kader voor een concurrerende en duurzame bio-economie in de EU (COM(2025) 960 final).

opleiding zijn uitgebreid, bijvoorbeeld in Bulgarije en Spanje. Er werden initiatieven gelanceerd om STEM-onderwijs en volwasseneneducatie te stimuleren, zoals de digitale initiatieven voor permanent leren voor volwassenen in Finland. De toegang tot voor- en vroegschoolse educatie en opvang is in verschillende lidstaten verbeterd, ook met steun van EU-fondsen.

In de landspecifieke aanbevelingen van 2026 worden de lidstaten opgeroepen hoogwaardige werkgelegenheid te bevorderen, de werking van de arbeidsmarkten te verbeteren en de ontwikkeling van vaardigheden, met inbegrip van de ontwikkeling van digitale vaardigheden, te bevorderen door middel van onderwijs en opleiding van hoge kwaliteit, teneinde de productiviteit te verhogen en een veerkrachtige sociale markteconomie te bevorderen. Het verbeteren van de onderwijsresultaten en het beter afstemmen van de vaardigheden van mensen op de behoeften van de arbeidsmarkt blijven belangrijke prioriteiten, ook om tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden aan te pakken, een kwestie die met name dringend is in strategische sectoren als cyberbeveiliging, kwantum, artificiële intelligentie en halfgeleiders. Voor verschillende lidstaten is het van cruciaal belang de vaardigheidsniveaus te verhogen, bijvoorbeeld door basisvaardigheden te versterken en voortijdig schoolverlaten aan te pakken (Spanje), inschrijving in STEM te bevorderen en de relevantie van opleiding voor de arbeidsmarkt te verbeteren (Frankrijk), en de bij- en omscholingsmogelijkheden voor laaggeschoolde en oudere volwassenen uit te breiden (Estland en Letland). Sommige lidstaten wordt verzocht hun stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding te verbeteren of gebruik te maken van instrumenten voor informatie over vaardigheden om hun onderwijs- en opleidingsstelsels toekomstbestendig te maken. Verschillende lidstaten, zoals Griekenland, Zweden, Litouwen, Roemenië, Kroatië en Slovenië, worden aangemoedigd om tekorten aan arbeidskrachten aan te pakken, onder meer door het actief arbeidsmarktbeleid te versterken; het ondersteunen van de integratie op de arbeidsmarkt van ondervertegenwoordigde groepen, zoals personen met een handicap, jongeren en ouderen, mensen met een migratieachtergrond en Roma; of, in voorkomend geval, door talent van buiten de EU beter aan te trekken en te behouden. Het aanpakken van de segmentering van de arbeidsmarkt blijft belangrijk in Polen en Nederland. Uitbreiding van het aanbod van hoogwaardige voor- en vroegschoolse educatie en opvang, bijvoorbeeld in alle regio's in Oostenrijk, blijft belangrijk om gelijke kansen voor kinderen en de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt te bevorderen. De participatie van oudere werknemers moet worden verhoogd, bijvoorbeeld in Luxemburg en Duitsland, om de effectieve pensioenleeftijd te verhogen. De sociale dialoog en collectieve onderhandelingen, zoals bijvoorbeeld aanbevolen aan Hongarije en Italië, blijven belangrijke instrumenten om uitdagingen op de arbeidsmarkt aan te pakken en de economische en sociale veerkracht te bevorderen.

Verschillende belangrijke initiatieven op EU-niveau zijn erop gericht de lidstaten te ondersteunen bij het bevorderen van hoogwaardige banen en de ontwikkeling van vaardigheden. De routekaart voor hoogwaardige banen³³ en de komende wetgevingshandeling voor hoogwaardige banen zijn voor de lidstaten een leidraad om ervoor te zorgen dat hoogwaardige

³³ [Routekaart voor hoogwaardige banen](#) (COM(2025) 944 final).

werkgelegenheid een concurrerende sociale markteconomie mogelijk kan maken. Zoals aangekondigd in de vaardigheidsunie³⁴ zal de Commissie in 2026 een Europese strategie voor beroepsonderwijs en -opleiding presenteren om de stelsels voor beroepsonderwijs en -opleiding te helpen in te spelen op de veranderende behoeften van de markt. Het strategisch plan voor STEM-onderwijs³⁵ versterkt deze ambitie door de deelname aan STEM-studies te ondersteunen, met name onder meisjes en vrouwen. In de aanbeveling van de Raad over menselijk kapitaal in de EU³⁶ worden de lidstaten opgeroepen basisvaardigheden te versterken als solide basis voor de ontwikkeling van vaardigheden, prioriteit te geven aan STEM op alle onderwijsniveaus, publieke en particuliere investeringen te stimuleren en beter gebruik te maken van informatie over vaardigheden, teneinde tekorten aan vaardigheden aan te pakken. Mede voortbouwend op het actieplan voor basisvaardigheden³⁷ zal het komende onderwijspakket lerenden in moeilijkheden helpen hun basisvaardigheden te verbeteren, scholen en leerkrachten ondersteunen en grensoverschrijdende samenwerking tussen scholen stimuleren. Via het programma Digitaal Europa³⁸ investeert de EU aanzienlijk in de ontwikkeling van geavanceerde digitale vaardigheden in alle lidstaten.

Sociale rechtvaardigheid

Uit de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen voor 2025 blijkt dat er enige vooruitgang is geboekt op gebieden als pensioenen en gezondheidszorg. Het beleid inzake sociale bescherming en inclusie heeft op verschillende gebieden vooruitgang geboekt, waaronder de uitbreiding van de dekking tot alle werknemers en zelfstandigen, pensioenhervormingen om de toereikendheid en houdbaarheid te verbeteren, digitalisering van de gezondheidszorg en investeringen in langdurige zorg. Aanpassingen van het minimumloon in Slovenië hebben de billijkheid van het inkomen verbeterd, terwijl wijzigingen van het pensioenstelsel in België de houdbaarheid hebben versterkt en die in Kroatië de toereikendheid ervan hebben verbeterd, hoewel er vaak nog verdere vooruitgang nodig is.

In de landspecifieke aanbevelingen van 2026 worden de lidstaten opgeroepen bestaande en nieuwe uitdagingen op het gebied van sociale rechtvaardigheid aan te pakken, onder meer zoals vastgesteld in het kader voor sociale convergentie (zie kader 3). In verschillende lidstaten vereist het stimuleren van sociale inclusie en het terugdringen van armoede sterkere trajecten naar de arbeidsmarkt en een betere outreach, doelgerichtheid en toereikendheid van minimuminkomensregelingen, ook voor ouderen. Het verbeteren van de toegang tot sociale diensten is evenzeer van essentieel belang, zowel om mensen die in armoede leven te ondersteunen als om te voorkomen dat anderen in armoede terechtkomen. Deze diensten spelen ook een

³⁴ [Vaardigheidsunie](#) (COM(2025) 90 final).

³⁵ [Strategisch plan voor STEM-onderwijs](#) (COM(2025) 89 final).

³⁶ [Aanbeveling van de Raad](#) 6081/1/26.

³⁷ [Actieplan voor basisvaardigheden](#) (COM(2025) 88 final).

³⁸ Conclusies inzake het Europees concurrentievermogen in het digitale decennium — Conclusies van de Raad (5 december 2025). Het verslag over de staat van het digitale decennium 2026, dat samen met dit voorjaarspakket is aangenomen, geeft een uitgebreid beeld van de digitalisering van de EU, brengt de structurele lacunes in kaart die tegen 2030 moeten worden opgevuld en bevat horizontale en landspecifieke aanbevelingen om hervormingen en investeringen in de volgende programmeringsperiode te sturen.

sleutelrol bij het begeleiden van mensen naar onderwijs, opleiding, gezondheidszorg en andere essentiële diensten, waaronder energie. Verschillende lidstaten, waaronder Spanje, Roemenië en Griekenland, moeten de doeltreffendheid van de sociale bescherming verbeteren, bijvoorbeeld door de dekking ervan te herzien. Het verbeteren van de toegang tot en de betaalbaarheid van gezondheidszorg en langdurige zorg blijft een prioriteit in bijvoorbeeld Tsjechië, Estland en Roemenië, en in gebieden met een bevolkingskrimp en landelijke gebieden van sommige lidstaten. Om de aanhoudende uitdagingen op het gebied van toegang en betaalbaarheid aan te pakken en tegelijkertijd de kosteneffectiviteit en budgettaire houdbaarheid te handhaven, moeten personeelstekorten worden aangepakt en territoriale verschillen in verschillende lidstaten, zoals Spanje en Portugal, worden aangepakt.

EU-initiatieven hebben een alomvattend kader tot stand gebracht om de sociale rechtvaardigheid te verbeteren, armoedebestrijding te ondersteunen en de sociale inclusie in de hele EU te versterken. Met de EU-strategie voor armoedebestrijding³⁹ ondersteunt de Commissie de uitbanning van armoede in de EU tegen 2050 door middel van een alomvattende aanpak. De strategie wordt aangevuld met maatregelen ter versterking van de Europese kindergarantie⁴⁰ om de vicieuze cirkel van kinderarmoede te doorbreken. Door middel van een robuust gelijkheids- en non-discriminatiebeleid bevordert de EU sociale rechtvaardigheid en laat zij niemand aan zijn lot over, in overeenstemming met de strategieën voor een Unie van gelijkheid⁴¹.

Huisvesting betaalbaarder maken

Om de aanhoudende crisis op het gebied van de betaalbaarheid van huisvesting aan te pakken, zijn ambitieuze hervormingen op de passende overheidsniveaus van cruciaal belang om het woningaanbod te vergroten, administratieve procedures te stroomlijnen en capaciteitsbeperkingen in de woningbouw aan te pakken. Er is vooruitgang geboekt bij de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen van 2025 inzake huisvesting, maar deze blijft beperkt. Positieve ontwikkelingen zijn onder meer de toename van de woningbouw in verschillende lidstaten en het aanpakken van capaciteitsbeperkingen. Sommige lidstaten hebben met name het aanbod van sociale en betaalbare huisvesting uitgebreid, met initiatieven zoals het uitgebreide huisvestingspakket van Denemarken en de plannen van Ierland om het aanbod van sociale huisvesting uit te breiden. In alle lidstaten blijven echter aanzienlijke uitdagingen bestaan, waaronder de noodzaak om de plannings- en vergunningsprocedures te vereenvoudigen en te versnellen, ernstige woningtekorten, met name in stedelijke gebieden en toeristische regio's,

³⁹ SWD(2026) 770 final.

⁴⁰ SWD(2026) 772 final.

⁴¹ Zie Europese Commissie, [Strategieën voor een Unie van gelijkheid](#): strategieën voor gendergelijkheid (2020-2025 en 2026-2030), strategieën voor gelijkheid van lhbtqi+'ers (2020-2025 en 2026-2030), EU-actieplan tegen racisme 2020-2025, EU-strategie tegen racisme 2026-2030, strategisch EU-kader voor de Roma 2020-2030 en strategie inzake de rechten van personen met een handicap 2021-2030.

toenemende dakloosheid en afnemende betaalbaarheid, beperkingen van de arbeids- en onderwijsmobiliteit en toenemende ongelijkheid.

De Commissie erkent de omvang van deze uitdaging en streeft ernaar de toegang tot betaalbare, duurzame en hoogwaardige huisvesting, met inbegrip van sociale huisvesting, te stimuleren en stelt verschillende aanvullende landspecifieke aanbevelingen voor. Om de beperkingen op het woningaanbod te verlichten, zijn in veel lidstaten hervormingen nodig om de regels en procedures te vereenvoudigen, bijvoorbeeld om de vergunningverlening te vergemakkelijken en te versnellen, zoals in Nederland en Duitsland. Er zijn ook maatregelen nodig om openbare grond in gebruik te nemen, de bouw en renovatie van betaalbare, energie-efficiënte en duurzame woningen te stimuleren en de coördinatie tussen verschillende bestuursniveaus te versterken, bijvoorbeeld in Polen. Om de betaalbaarheid te verbeteren, moeten ook de belastingkaders doeltreffender worden gemaakt, bijvoorbeeld in Zweden, en moet onderbenutte voorraad worden herbestemd, bijvoorbeeld in Portugal. Aan de behoeften op het gebied van sociale huisvesting moet worden voldaan door middel van adequate investeringen, bijvoorbeeld in Spanje en Litouwen. Zonder doortastend optreden zullen woningtekorten en ongelijkheden het economisch concurrentievermogen en de sociale cohesie verder ondermijnen, met name in de regio's en steden die het zwaarst worden getroffen.

Gecoördineerd optreden op EU-niveau, met volledige inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, kan een ondersteunende rol spelen bij het aanpakken van de huisvestingscrisis. Het Europees plan voor betaalbaar wonen⁴², dat in december 2025 is vastgesteld, en aanverwante initiatieven zoals de Europese strategie voor woningbouw⁴³, het Nieuw Europees Bauhaus⁴⁴, de herziening van de staatssteunregels inzake huisvesting en het voorstel voor een aanbeveling van de Raad betreffende de bestrijding van uitsluiting van huisvesting⁴⁵, bieden een kader voor gezamenlijke actie. Aanvullende initiatieven en maatregelen, waaronder de komende wetgeving over betaalbare huisvesting, een vereenvoudigingspakket voor huisvesting in 2027 en een pan-Europees investeringsplatform waarbij grote financiële instellingen betrokken zijn, hebben tot doel de investeringen op te voeren en markttuitdagingen aan te pakken, zoals de discrepantie tussen vraag en aanbod op het gebied van huisvesting. De lidstaten worden aangemoedigd ambitieuze en alomvattende hervormingen door te voeren om huisvesting betaalbaarder te maken, onder meer door bouw en renovatie te vergemakkelijken en ten volle gebruik te maken van de mogelijkheden voor gegevensuitwisseling, wederzijds leren en technische bijstand die op EU-niveau beschikbaar zijn, onder meer in het kader van de Europese huisvestingsalliantie. In het kader van het huidige meerjarig financieel kader wordt ten minste 43 miljard EUR vrijgemaakt om inspanningen op het gebied van betaalbare en duurzame huisvesting te ondersteunen met nog eens 3,3 miljard EUR aan middelen van het cohesiebeleid die in het kader van de tussentijdse evaluatie naar deze doelstelling zijn geherprogrammeerd,

⁴² [Europees plan voor betaalbaar wonen](#) (COM(2025) 1025 final).

⁴³ [De Europese strategie voor woningbouw](#) (COM(2025) 991 final).

⁴⁴ [Nieuw Europees Bauhaus](#) (COM(2025) 1026 final).

⁴⁵ [Voorstel voor een aanbeveling van de Raad over de bestrijding van uitsluiting van huisvesting](#) (COM(2026) 540 final).

aangevuld met steun uit het Sociaal Klimaatfonds, met name voor kwetsbare huishoudens en kleine ondernemingen. In het kader van de strategie voor woningbouw⁴⁶ worden de EU, de lidstaten en de industrie aangemoedigd om nauw te blijven samenwerken om de belangrijkste investerings- en hervormingsmaatregelen vast te stellen en uit te voeren die nodig zijn om de EU-brede off-site woningbouwsector op te schalen.

Economische, sociale en territoriale cohesie

Uit de uitvoering van de landspecifieke aanbevelingen van 2025 inzake cohesie blijkt dat er gedeeltelijke vooruitgang is geboekt bij het verkleinen van territoriale verschillen en het versterken van het bestuur van regionale en lokale overheden. In sommige lidstaten zijn vorderingen gemaakt met de hervormingen van het subnationale bestuur, waardoor de dienstverlening is verbeterd, terwijl de lokale overheidsdiensten zijn versterkt, onder meer door verdere digitalisering. Hardnekkige uitdagingen, zoals de nog steeds ongelijke toegang tot infrastructuur en diensten, vergroten echter de economische en sociale verschillen tussen regio's en tussen stedelijke en plattelandsgebieden. Ontoereikende administratieve capaciteit, onvoldoende coördinatie tussen administratieve niveaus en trage digitale invoering bij lokale overheden belemmeren verder de efficiënte verlening van overheidsdiensten, wat de economische, sociale en territoriale cohesie ondermijnt.

De landspecifieke aanbevelingen voor 2026 zijn gericht op regionaal concurrentievermogen, het versterken van subnationaal bestuur en het waarborgen van toegang tot essentiële diensten. Subnationaal bestuur in bepaalde lidstaten zou gebaat zijn bij een betere coördinatie tussen bestuursniveaus en bij het bevorderen van de digitalisering van het openbaar bestuur op lokaal niveau. Zo zou een sterkere coördinatie tussen centrale en lokale overheden nodig zijn op gebieden als klimaatbestendigheid en huisvesting om te zorgen voor een doeltreffende uitvoering van beleidsmaatregelen in bijvoorbeeld Polen, Spanje en Tsjechië. Het verkleinen van de kloof tussen stad en platteland vereist ook een betere toegang tot openbare diensten, bijvoorbeeld in Ierland en Litouwen, en een betere connectiviteit van afgelegen gebieden (bv. Bulgarije). Tot slot is het op het gebied van innovatie bijzonder belangrijk om rekening te houden met specifieke regionale kenmerken (Kroatië, Nederland, Polen, Roemenië).

De EU neemt maatregelen om de belangrijkste voor bepaalde gebieden specifieke uitdagingen aan te pakken en het recht om te blijven te waarborgen. De EU-agenda voor steden⁴⁷ versterkt multilevelgovernance door middel van regelmatigere dialogen met lokale overheden om hun behoeften beter te integreren in de beleidsvorming van de EU, terwijl de visie voor landbouw en voedsel⁴⁸ gericht is op het verbeteren van de levensstandaard in plattelandsgebieden. Estland, Letland, Litouwen, Polen en Finland wordt aanbevolen de unieke uitdagingen op sociaal-economisch gebied en op het gebied van veiligheid en civiele paraatheid

⁴⁶ [De Europese strategie voor woningbouw](#) (COM(2025) 991 final).

⁴⁷ [Een EU-agenda voor steden](#) (COM(2025) 739 final).

⁴⁸ [Een visie voor landbouw en voedsel](#) (COM(2025) 75 final).

waarmee de regio's aan de oostelijke buitengrens van de EU worden geconfronteerd, aan te pakken, in overeenstemming met de onlangs door de Commissie aangenomen strategie voor oostelijke grensregio's⁴⁹. De specifieke uitdagingen en druk die van invloed zijn op de bestaansmiddelen en het sociaal-economische weefsel in ultraperifere gebieden, alsook op eilanden en kustgebieden, zullen verder worden aangepakt in specifieke strategieën en worden ondersteund door het Europees oceaanpact⁵⁰. De komende EU-strategie voor duurzaam toerisme zal gericht zijn op het aanpakken van onevenwichtig toerisme, het bevorderen van duurzame praktijken en het versterken van het mondiale concurrentievermogen van de sector, waarbij actie op nationaal en subnationaal niveau wordt aangemoedigd. De Commissie zal tot slot ook een strategie voorstellen om ervoor te zorgen dat alle Europeanen het recht hebben om in hun eigen regio te blijven, waarbij de nadruk zal liggen op de belangrijkste uitdagingen die ten grondslag liggen aan de toenemende demografische achteruitgang van sommige Europese regio's.

Kader 3: Analyse van opwaartse sociale convergentie in overeenstemming met het kader voor sociale convergentie

De Commissie heeft het bestaan van uitdagingen voor opwaartse sociale convergentie in negen lidstaten beoordeeld in overeenstemming met het kader voor sociale convergentie, dat een landspecifieke analyse in twee fasen van de risico's en uitdagingen voor opwaartse sociale convergentie omvat⁵¹. In de eerste fase, die in het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid 2026⁵² werd gepresenteerd, werden het arbeidsmarkt-, vaardigheden- en sociaal beleid voor alle lidstaten geanalyseerd. In totaal werden negen lidstaten aangemerkt als lidstaten met potentiële risico's voor opwaartse sociale convergentie. Op 21 april 2026 is een tweede analyse voor deze negen landen gepubliceerd⁵³. In deze analyse werden de beschikbare kwantitatieve en kwalitatieve gegevens en de belangrijkste factoren die aan de basis liggen van de uitdagingen nader onderzocht, rekening houdend met beleidsontwikkelingen. Een grote uitdaging in alle lidstaten is het terugdringen van armoede en sociale uitsluiting, met name het verbeteren van de doeltreffendheid van sociale overdrachten bij het terugdringen van armoede. Veel lidstaten hebben te kampen met een hoog percentage jongeren die geen werk hebben en geen onderwijs of opleiding volgen, een laag niveau van volwasseneneducatie en digitale basisvaardigheden, en een hoog percentage voortijdige schoolverlaters. Er zijn verdere inspanningen nodig om ondervertegenwoordigde groepen beter te integreren in onderwijs en opleiding en op de arbeidsmarkt. In de analyse in de tweede fase werden uitdagingen voor opwaartse sociale convergentie vastgesteld voor zes lidstaten.

In de analyse van opwaartse sociale convergentie wordt gewezen op horizontale uitdagingen op alle drie de beleidsterreinen. Hoewel de arbeidsmarkten over het algemeen sterk blijven, blijkt uit de analyse dat het scheppen van hoogwaardige banen en transitieën moeten

⁴⁹ [Mededeling over de oostelijke regio's van de EU die grenzen aan Rusland, Belarus en Oekraïne — Sterke regio's voor een veilig Europa](#) (COM(2026) 82 final).

⁵⁰ [Het Europees oceaanpact — Oceanen en visserij — Europese Commissie](#).

⁵¹ Zie Verordening (EU) 2024/1263, artikel 3 en de onderliggende overweging.

⁵² [Gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid 2026](#), zoals door de EPSCO-Raad aangenomen op 9 maart 2026.

⁵³ [SWD\(2026\)122 — Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework \(SCF\)](#), 2026.

worden bevorderd, onder meer door inactieven doeltreffender in de arbeidsmarkt te integreren. De analyse wijst ook op verdere maatregelen om hoogwaardig onderwijs en de verwerving van vaardigheden te stimuleren om vaardigheidskloven en discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden aan te pakken. Tegelijkertijd moet het beleid zeer bijzondere aandacht besteden aan inkomensongelijkheid en risico's op armoede, ook tegen de achtergrond van de demografische en fiscale uitdagingen, waarbij efficiënte, adequate en duurzame stelsels voor sociale bescherming en inclusie moeten worden gehandhaafd.

De bevindingen van de analyse van de sociale convergentie komen aan bod in de landenverslagen en dienen als input voor het Europees Semester 2026. Deze analyse is meegenomen bij de evaluaties van het multilaterale toezicht binnen de betreffende comités van de Raad.

Kader 4: Afsluiting van de herstel- en veerkrachtfaciliteit: een keerpunt voor EU-financiering, aangedreven door hervormingen

De herstel- en veerkrachtfaciliteit, de hoeksteen van de respons van NextGenerationEU op de COVID-19-pandemie, heeft een aanzienlijk volume aan EU-financiering gemobiliseerd in verband met aanvullende hervormingen en investeringen die zowel inspelen op nationale specifieke uitdagingen als op gemeenschappelijke EU-prioriteiten. Met betalingen die gekoppeld zijn aan het bereiken van mijlpalen en streefdoelen die de vooruitgang met die hervormingen en investeringen volgen, heeft de opzet van de herstel- en veerkrachtfaciliteit de doeltreffendheid en synergieën van de financieringsinstrumenten van de EU en de beleidscoördinatie opnieuw vormgegeven, met name in het kader van het Europees Semester.

In de hele EU heeft de faciliteit ambitieuze hervormingsagenda's ondersteund, waarbij vaak reeds lang bestaande structurele uitdagingen op een groot aantal gebieden werden aangepakt. Hierbij gaat het onder meer om:

- **hervormingen van de arbeidsmarkt en vaardigheden**, zoals het moderniseren van kaders voor arbeidsbescherming, het versterken van actief arbeidsmarktbeleid en het verbeteren van onderwijs- en opleidingsstelsels om kwaliteit en inclusiviteit te bevorderen en ervoor te zorgen dat mensen over de vaardigheden beschikken die nodig zijn voor de arbeidsmarkt (bv. Italië, Griekenland, Luxemburg, Roemenië);
- **hervormingen van pensioenen en sociale bescherming** om de houdbaarheid en toereikendheid te verbeteren (bv. België, Griekenland, Roemenië, Slovenië, Kroatië);
- **hervormingen ter versterking van de stelsels voor gezondheidszorg en langdurige zorg** om de eerstelijnsgezondheidszorg en preventie te verbeteren en tegemoet te komen aan de behoeften van een vergrijzende bevolking (bv. Slowakije, Litouwen, Oostenrijk, Estland);
- **hervormingen van het openbaar bestuur en justitie**, met inbegrip van de digitalisering van overheidsdiensten en maatregelen ter verbetering van de efficiëntie van justitie (bv. Italië, Kroatië, Slowakije, Griekenland, Spanje, Bulgarije, Roemenië);
- **hervormingen van het ondernemingsklimaat**, zoals het verminderen van de administratieve lasten, het verbeteren van insolventiekaders en het vergemakkelijken van de toegang tot financiering (bv. Portugal, Cyprus, Letland);
- **hervormingen op het gebied van onderzoek en innovatie**, zoals de versterking van het publieke onderzoekslandschap, de herziening van fiscale stimulansen voor O&O voor

bedrijven en de hervorming van de governance van onderzoek en innovatie (O&I) (bv. Spanje, Kroatië, Slowakije, Litouwen);

- **fiscale en budgettair-structurele hervormingen**, verbreding of verschuiving van belastinggrondslagen, bestrijding van belastingontduiking en versterking van het beheer van de overheidsfinanciën (bv. Italië, Spanje, Bulgarije);
- **energiemarkt, beperking van de klimaatverandering en milieuvriendelijke hervormingen**, onder meer via REPowerEU, ondersteuning van de uitrol van hernieuwbare energiebronnen, verbetering van de energie-efficiëntie en vermindering van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen (bv. Duitsland, Tsjechië, Polen, Letland, Finland, Luxemburg), en
- **hervormingen op het gebied van huisvesting**, verbetering van de betaalbaarheid door vergunningsprocedures voor de bouw te vergemakkelijken, het scheppen van de voorwaarden voor energierenovaties en het opzetten van steunregelingen voor sociale huisvesting (bv. Polen, Slovenië, Ierland, Spanje).

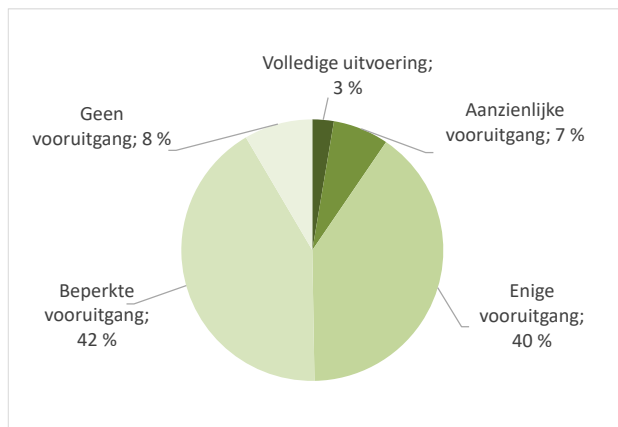
BIJLAGE 1 — OVERZICHT VAN THEMATISCHE GEBIEDEN DIE IN DE LANDSPECIFIEKE AANBEVELINGEN AAN BOD KOMEN

Beleidssterrein	Aandachtsgebied	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE		
Concurrentievermogen en ondernemingsklimaat	Wetenschap en innovatieve ecosystemen																													
	Innovatie, start-ups en scale-ups																													
	Digitalisering van bedrijven																													
	Kwaliteit van de wetgeving en vermindering van de administratieve lasten																													
	Nationaal openbaar bestuur																													
	Digitalisering van het openbaar bestuur en overheidsdiensten																													
	Ondernemingsklimaat (incl. kmo-beleid en betalingsachterstanden)																													
	Belemmeringen voor de eengemaakte markt en mededinging																													
	Staatsbedrijven																													
	Overheidsopdrachten en concessies																													
	Justitieel stelsel																													
	Corruptie en bestrijding van witwassen																													
Financiering	Toegang tot financiering en groei-financiering																													
	Financiële diensten en financiële stabiliteit																													
	Schuld- en insolventiekader voor de particuliere sector																													
Vaardigheden, hoogwaardige banen en sociale rechtvaardigheid	Vaardigheden voor de arbeidsmarkt, beroepsopleiding en -opleiding en volwasseneneducatie																													
	Basisvaardigheden, onderwijs en voor- en vroegschoolse educatie en opvang																													
	Actief arbeidsmarktbeleid, werking van de arbeidsmarkt, lonen en loonvorming																													
	Non-discriminatie en gelijke kansen																													
	Pensioenstelsels, actief ouder worden en generatievernieuwing																													
	Armoede, sociale inclusie en sociale bescherming																													
	Gezondheidszorg																													
Energie, vervoer en milieu	Langdurige zorg																													
	Huisvesting																													
	Hernieuwbare energie en opslag																													
	(Grensoverschrijdende) infrastructuur en marktwerking																													
Veiligheid	Koolstofvrij maken van verwarming																													
	Koolstofvrij maken van de industrie																													
	Energie-efficiëntie																													
	Duurzame landbouw, vervuiling en biodiversiteit																													
	Water- en hulpbronnenbeheer																													
	Vervoer																													
Economische, sociale en territoriale cohesie	Defensie-uitgaven																													
	Aanpassing aan de klimaatverandering en paraatheid																													
	Energiezekerheid																													
Macrofiscaal	Digitale connectiviteit, infrastructuur en marktwerking																													
	Concurrerende regio's, plattelands- en kustgemeenschappen																													
	Beschikbaarheid van lokale openbare diensten																													
Macrofiscaal	Subnationaal bestuur en administratie																													
	Begrotingskader en budgettaire governance																													
	Belastingbeleid																													
	Belastingdienst, belastingontduiking en belastingontwijking																													

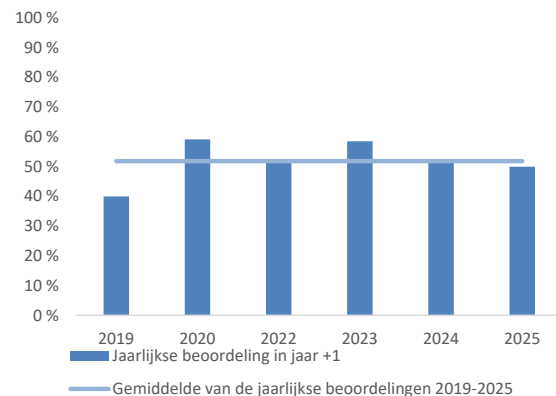
BIJLAGE 2 — VOORUITGANG BIJ DE UITVOERING VAN LANDSPECIFIEKE AANBEVELINGEN

Het Europees Semester 2026 geeft een overzicht van de stand van zaken met betrekking tot de beleidsmaatregelen die de lidstaten hebben genomen om structurele uitdagingen aan te pakken die worden genoemd in de landspecifieke aanbevelingen die in 2025 zijn vastgesteld. Bij de beoordeling van de uitvoering van de LSA's in 2026 wordt rekening gehouden met de beleidsmaatregelen die de lidstaten tot dusver hebben genomen⁵⁴. Daarbij wordt met name rekening gehouden met de maatregelen die zijn genomen in het kader van de uitvoering van de herstel- en veerkrachtfaciliteit, de toezeggingen die zijn gedaan in de herstel- en veerkrachtplannen en de budgettaire-structurele plannen voor de middellange termijn, afhankelijk van de mate van uitvoering ervan. De beoordeling weerspiegelt het huidige stadium van uitvoering en niet de mate van vooruitgang die bij volledige uitvoering van de plannen zou kunnen worden geboekt⁵⁵. De beoordeling van de LSA's van 2026 heeft betrekking op de beoordeling van de LSA's van 2025 (jaarlijkse beoordeling)⁵⁶.

Figuur 1: Huidige stand van uitvoering van landspecifieke aanbevelingen voor 2025

Figuur 2: Uitvoering van landspecifieke aanbevelingen 2019-2025: jaarlijkse beoordeling in elk opeenvolgend jaar

Opmerking: De jaarlijkse beoordeling in figuur 1 toont de vooruitgang die in het eerste jaar na de vaststelling van de landspecifieke aanbevelingen is geboekt. De landspecifieke aanbevelingen van 2021 betreffen alleen het begrotingsbeleid.

⁵⁴ Inclusief beleidsmaatregelen die in het kader van het Europees Semester zijn gerapporteerd in de databank voor landspecifieke aanbevelingen, in de jaarlijkse voortgangsverslagen en in de verslaglegging over de herstel- en veerkrachtfaciliteit (halfjaarlijkse verslaglegging over de vooruitgang in de richting van mijlpalen en streefdoelen en voortvloeiend uit de beoordeling van betalingsverzoeken).

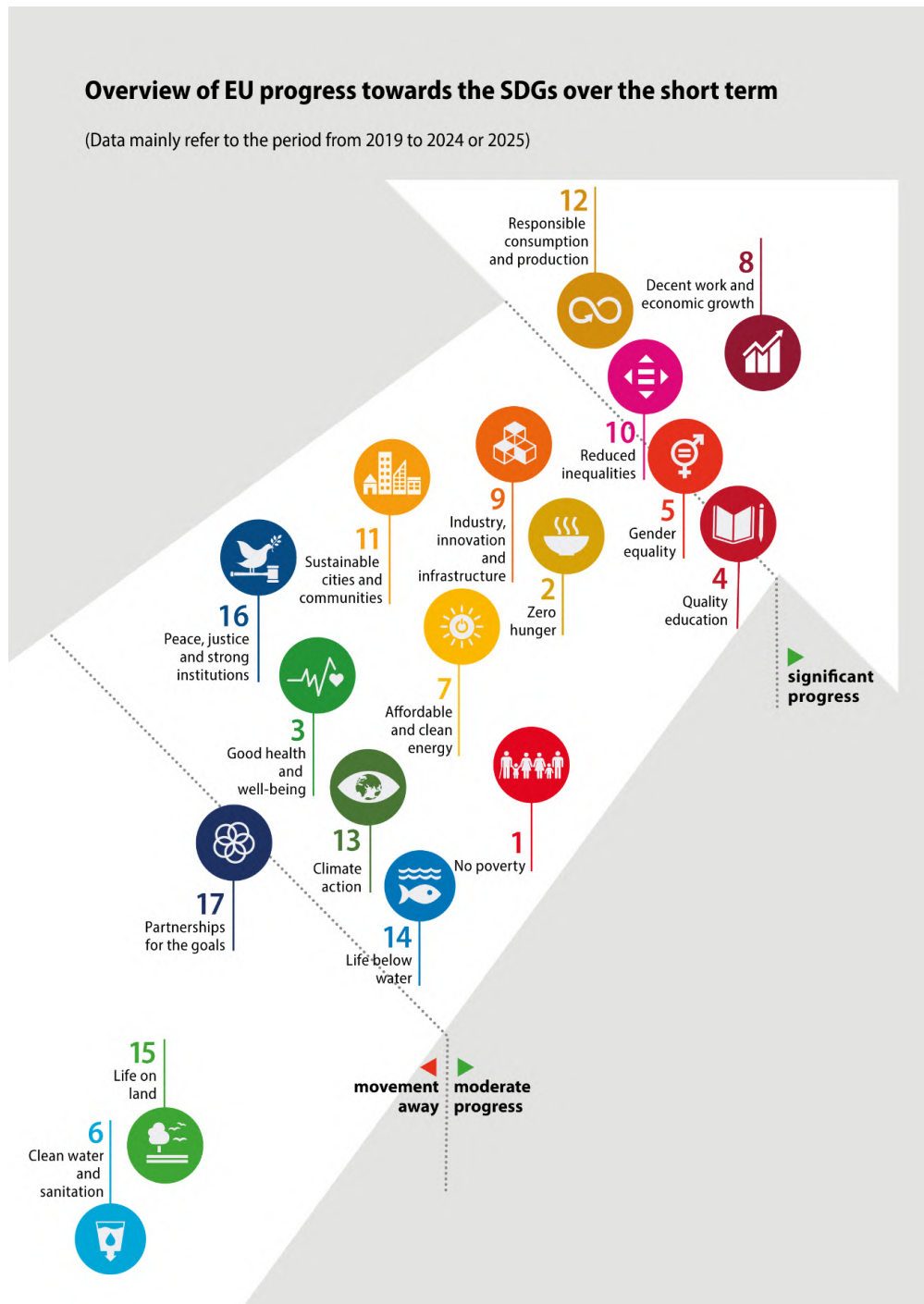
⁵⁵ Maatregelen die zijn voorzien in de bijlagen bij de vastgestelde uitvoeringsbesluiten van de Raad betreffende de goedkeuring van de beoordeling van de herstel- en veerkrachtplannen of de budgettaire-structurele plannen voor de middellange termijn, en die nog niet zijn vastgesteld of uitgevoerd maar waarvan wordt aangenomen dat ze geloofwaardig zijn aangekondigd overeenkomstig de methode voor de beoordeling van landspecifieke aanbevelingen, krijgen de kwalificatie “beperkte vooruitgang”.

⁵⁶ De landspecifieke aanbevelingen voor 2025 bevatten voor elke lidstaat een geconsolideerde reeks aanbevelingen waarvoor verdere beleidsmaatregelen nodig zijn, op basis van een evaluatie van het uitstaande volume van de landspecifieke aanbevelingen voor 2019-2024, rekening houdend met de dekking ervan in de herstel- en veerkrachtplannen en de blijvende relevantie ervan.

Over het algemeen is er goede vooruitgang geboekt bij de uitvoering van de in 2025 vastgestelde LSA's. De lidstaten hebben ten minste “enige vooruitgang” geboekt voor 50 % van de aanbevelingen die in juli 2025 aan hen werden gericht (figuur 1). Dit is een grotendeels stabiel niveau ten opzichte van de jaarlijkse vooruitgang die in juni 2025 werd geboekt met betrekking tot de landspecifieke aanbevelingen die in oktober 2024 werden vastgesteld. Op de beleidsterreinen waarop een aanzienlijk aantal lidstaten in 2025 een aanbeveling heeft ontvangen, is vooruitgang geboekt, met name op het gebied van het schuld- en insolventiekader voor de particuliere sector, het begrotingskader en de budgettaire governance, gevolgd door digitale connectiviteit, infrastructuur en marktwerking en loonvorming. Er is daarentegen minder vooruitgang geboekt bij het opvolgen van de aanbevelingen inzake financiële diensten en financiële stabiliteit, kwaliteit van de wetgeving en staatsbedrijven.

De resultaten van de beoordeling van landspecifieke aanbevelingen in 2025 zijn samen met die van voorgaande jaren beschikbaar op de website van de Commissie.

BIJLAGE 3 — VOORUITGANG BIJ DE UITVOERING VAN SDG'S IN DE EU

Opmerking: De bovenstaande figuur geeft aan in welk tempo de EU vooruitgang heeft geboekt bij de verwezenlijking van elk van de 17 doelstellingen in de meest recente periode van vijf of zes jaar waarover [gegevens beschikbaar zijn](#), waarbij 2020 als basisjaar is vermeden als gevolg van COVID-gerelateerde uitschieters. De methode om de trends voor indicatoren te beoordelen en deze op het niveau van elk doel te aggregeren is, samen met meer gedetailleerde analyses, te vinden op de website van Eurostat: [Overzicht — Indicatoren voor duurzame ontwikkeling — Eurostat \(europa.eu\)](#).

Hoe heeft de EU vooruitgang geboekt bij de verwezenlijking van de SDG's?

De pijl geeft een visueel overzicht van de vooruitgang die de EU heeft geboekt bij de verwezenlijking van elk van de 17 doelstellingen. Op korte termijn heeft de EU aanzienlijke vooruitgang geboekt op het gebied van vijf SDG's: "Eerlijk werk en economische groei" (SDG 8), "Verantwoorde consumptie en productie" (SDG 12), "Ongelijkheid verminderen" (SDG 10), "Gendergelijkheid" (SDG 5) en "Kwaliteitsonderwijs" (SDG 4). De EU heeft ook vooruitgang geboekt bij de verwezenlijking van negen andere SDG's, maar in een trager tempo. Van deze doelstellingen heeft de EU het best gepresteerd voor "Industrie, innovatie en infrastructuur" (SDG 9) en "Geen honger" (SDG 2). Daarentegen werd geen vooruitgang waargenomen voor "Partnerschap om doelstellingen te bereiken" (SDG 17). Bovendien is de EU de verkeerde kant op bewogen voor de duurzameontwikkelingsdoelstellingen "Leven op het land" (SDG 15) en "Schoon water en sanitaire voorzieningen" (SDG 6) als gevolg van biodiversiteitsverlies, waterschaarste en een verslechterende waterkwaliteit. Samengevat heeft de EU vooruitgang geboekt voor de meeste SDG's, in wisselend tempo en ondanks resterende uitdagingen, terwijl zij is gestagneerd op het gebied van SDG 17 en is teruggevallen op SDG 6 en SDG 15.

BIJLAGE 4 - PROCEDURE VOOR MACRO-ECONOMISCHE
ONEVENWICHTIGHEDEN - BEVINDINGEN VAN DIEPGAANDE EVALUATIES VAN
MACRO-ECONOMISCHE ONEVENWICHTIGHEDEN IN EU-LANDEN

In vier van de zeven lidstaten waarvoor een diepgaande evaluatie is uitgevoerd, zijn onevenwichtigheden of buitensporige onevenwichtigheden vastgesteld. In de diepgaande evaluatie werd gekeken naar de ernst van de kwetsbaarheden, de recente ontwikkeling en vooruitzichten ervan, en de daarmee samenhangende beleidsrespons, de drie criteria voor de indeling van macro-economische onevenwichtigheden.

In de onderstaande paragrafen worden de meest relevante kwetsbaarheden op dit moment besproken, waarbij de nadruk eerst ligt op grensoverschrijdende ontwikkelingen en vervolgens op de zeven lidstaten die dit jaar aan een diepgaande evaluatie werden onderworpen.

De inflatie is in het grootste deel van de eurozone en de EU verder gedaald, maar in verschillende lidstaten blijven aanzienlijke inflatieverschillen bestaan en stijgingen van de energieprijzen dragen nu bij tot een heropleving van de inflatie. Hoewel de inflatie in 2025 en begin 2026 verder vertraagde, bleven sommige landen, zowel binnen als buiten het eurogebied, een duidelijk bovengemiddelde inflatie vertonen. Maar zelfs nadat rekening was gehouden met het feit dat een deel van die verschillen de stijging van de indirecte belastingen weerspiegelt, zijn de inflatieverschillen groter geworden, ook wanneer de economische activiteit gematigd was. Vooruitblikkend lijkt het desinflatieproces steeds meer gevaar te lopen, en een verdere toename van de inflatieverschillen kan niet worden uitgesloten. Tegelijkertijd vertraagde de groei van de arbeidskosten per eenheid product het afgelopen jaar, in sommige gevallen aanzienlijk, als gevolg van een tragere loongroei en tegen de achtergrond van beperkte productiviteitswinsten. Deze kosten blijven echter hoog in vergelijking met vergelijkbare landen. Aanhoudende verschillen in kosten en prijzen kunnen het concurrentievermogen ondermijnen, met name in landen die al grotere verliezen aan kosten- en prijsconcurrentievermogen hebben geleden en kwetsbaardere externe posities hebben. Bovendien dreigen diepgewortelde inflatieverschillen de doeltreffendheid van het gemeenschappelijk monetair beleid te verzwakken.

De posities op de lopende rekeningen zijn in 2025 verbeterd, maar er blijft bezorgdheid bestaan over grote tekorten en de meest recente stijgingen van de energieprijzen kunnen de lopende rekeningen verslechteren. Een iets sterkere groei van de uitvoer, in combinatie met een daling van de energieprijzen, hielp de grote tekorten op de lopende rekeningen in 2025 terug te dringen. Toch hebben sommige landen nog steeds tekorten op de lopende rekening die aanzienlijk hoger liggen dan wat de fundamentele economische parameters zouden rechtvaardigen. In sommige lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zijn onderworpen, zijn grote overheidstekorten verantwoordelijk voor een groot deel van de externe financieringsbehoeften van de economie, terwijl in andere lidstaten een levendige binnenlandse vraag de belangrijkste oorzaak is. Ondertussen zijn de aanzienlijke overschotten op de lopende rekening enigszins afgenomen,

ook al blijven zij hoog, dankzij een snellere groei van de binnenlandse vraag in vergelijking met de rest van de eurozone. Vooruitblikkend kunnen hogere energieprijzen verbeteringen in de externe rekeningen belemmeren of zelfs ongedaan maken. De groei van de handel zal naar verwachting ook vertragen ten opzichte van 2025, waardoor verdere winsten in de handelsbalansen worden beperkt en deze afhankelijker worden van verschuivingen in de binnenlandse vraag.

De negatievere netto internationale investeringsposities verbeterden in 2025 vaak verder, maar minder dan voorheen, en die vooruitgang kan snel omslaan naarmate de tekorten op de lopende rekening blijven oplopen. Ondanks de aanzienlijke tekorten op de lopende rekening zijn de meeste van die posities in 2025 verder verbeterd als gevolg van de nominale bbp-groei — ook al waren die noemereffecten iets milder dan in voorgaande jaren — en de versnelde kapitaaloverdrachten. Indien deze zeer grote tekorten op de lopende rekening echter blijven bestaan, zouden de negatieve netto internationale investeringsposities kunnen verslechteren. De grote positieve posities namen in 2025 af, grotendeels als gevolg van ongunstige waarderingseffecten, maar zullen naar verwachting toenemen als er grote overschotten blijven bestaan.

De huizenprijzen zijn in 2025 verder gestegen na een kleine terugval in 2024. De vraag is gestimuleerd door de stijging van het reële inkomen van huishoudens en meer ondersteunende financieringsvoorwaarden, terwijl het aanbod in sommige gebieden beperkt is gebleven of zelfs is gekrompen. Overwaarderingsrisico's namen in verschillende landen toe. Disfunctionele huurmarkten zijn niet veel veranderd en bepaalde beleidsmaatregelen, waaronder belastingbeleid dat met schulden gefinancierde woningaankopen stimuleert, blijven de vraag in sommige landen aanwakkeren. De huizenprijzen zullen naar verwachting blijven stijgen, aangezien de woningtekorten toenemen tegen de achtergrond van trage vooruitgang bij het aanpakken van knelpunten in het aanbod.

De leningen van huishoudens en niet-financiële vennootschappen zijn toegenomen met lagere rentetarieven, terwijl de hoge schuldquotes minder zijn gedaald dan in voorgaande jaren. De noemereffecten werden minder significant als gevolg van de lagere nominale bbp-groei, die leidde tot beperktere dalingen van de schuldquotes dan in voorgaande jaren. In de lidstaten met hoge particuliere schuldquotes was de vertraging bij de schuldafbouw vaak meer uitgesproken in het geval van huishoudens. De recente aanscherping van de financieringsvoorwaarden kan het aangaan van leningen temperen en de schuldafllossingskosten verhogen, met name wanneer leningen met variabele rente wijdverbreid zijn.

De overheidsschuldquotes hebben zich uiteenlopend ontwikkeld, soms dalend, maar vaak stijgend, afhankelijk van de begrotingssaldi, terwijl de rentetarieven nu overal stijgen. De hoge overheidsschuldquotes daalden in één land dat aan een diepgaande evaluatie werd onderworpen, maar stegen in andere gevallen. Ook de lagere groei verzwakte de schulddynamiek. Vooruitblikkend wordt verwacht dat aanzienlijke, zij het afnemende, grote tekorten in een aantal

gevallen de schuldquotes zullen blijven verhogen. In 2025 verbeterden de leningsvoorwaarden voor de overheidsschuld in het eurogebied, maar de langetermijnrente bleef grotendeels ongewijzigd voor de niet tot het eurogebied behorende lidstaten, waar het lenen in vreemde valuta ook aanzienlijk is. Sinds maart zijn de rendementen op overheidsobligaties echter voor verschillende looptijden gestegen.

De banksector is gezond gebleven. De kapitaalratio's zijn in 2025 licht verder gestegen. De winstgevendheid van de banken is hoog gebleven ondanks de afnemende bijdrage van de nettorentebaten. Niet-renderende leningen waren over het geheel genomen stabiel en lagen dicht bij het historische dieptepunt, met beperkte verdere dalingen in de lidstaten waar ze vroeger hoog waren en enkele marginale stijgingen in sommige gevallen. Tegelijkertijd blijven niet-renderende leningen die worden aangehouden door servicers buiten de banksector in sommige lidstaten groot en verloopt de afwikkeling ervan traag. Commercieel vastgoed zorgt in sommige gevallen nog steeds voor kwetsbaarheid, maar de financieringsdruk is afgenomen. Banken houden in sommige lidstaten nog steeds grote blootstellingen aan binnenlandse overheidsschuld aan, die in sommige gevallen verder zijn toegenomen.

Tabel 1: INDELING VAN LIDSTATEN IN HET KADER VAN DE PMO

	Resultaten 2025	Resultaten 2026
Geen onevenwichtigheden	CY, DE, EE	EL, NL, SE
Onevenwichtigheden	EL, HU, IT, NL, SE, SK	HU, IT, SK
Buitensporige onevenwichtigheden	RO	RO
<i>p.m.: Geen diepgaande evaluatie</i>	<i>AT, BE, BG, CZ, DK, ES, FI, FR, HR, IE, LT, LU, LV, MT, PL, PT, SI</i>	<i>AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, HR, IE, LT, LU, LV, MT, PL, PT, SI</i>

Opmerking: lidstaten waarvan de indelingsstatus tussen 2025 en 2026 is gewijzigd, zijn in beide kolommen in vet weergegeven.

Lidstaten die geen onevenwichtigheden meer vertonen

Griekenland vertoont geen onevenwichtigheden meer. De kwetsbaarheden in verband met de overheidsschuld en de buitenlandse schuld zijn de afgelopen jaren afgenomen, ondersteund door een gestage groei van het bbp, waarbij begrotingsoverschotten verder hebben bijgedragen tot een daling van de overheidsschuld; de niet-renderende leningen van banken zijn afgenomen en de balansen zijn verbeterd; het tekort op de lopende rekening blijft aanzienlijk, maar de gunstige

financiering ervan beperkt de risico's voor de houdbaarheid van de externe positie; Griekenland heeft relevante hervormingen doorgevoerd om zijn reeds lang bestaande kwetsbaarheden te verminderen. De overheidsschuldquote is weliswaar hoog gebleven, maar is verder gedaald als gevolg van een prudent begrotingsbeleid en een voorzichtige bbp-groei, wat ook heeft bijgedragen tot een verbetering van de negatieve netto internationale investeringspositie. Verwacht wordt dat zowel de overheidsschuldquote als de buitenlandse schuldquote verder zullen dalen. Het tekort op de lopende rekening is hoog gebleven en zal dit jaar naar verwachting niet verbeteren, maar EU-financiering en particuliere niet-schuldgenererende financiering zullen er naar verwachting een groot deel van dekken. De arbeidsmarkt is verbeterd en het werkloosheidspercentage is verder gedaald. De afgelopen jaren hebben banken hun balansen opgeschoond. De afwikkeling van niet-renderende leningen die worden aangehouden door servicers buiten de banksector blijft echter traag. Over het algemeen is aanzienlijke vooruitgang geboekt met het beleid en zijn de belangrijkste kwetsbaarheden aangepakt, waarbij de regering een breed scala aan maatregelen heeft genomen om het ondernemingsklimaat, de arbeidsmarkt en de belastingdienst te verbeteren. Vooruitblikkend zou het vasthouden aan een gezond begrotingsbeleid helpen om de overheidsschuld verder terug te dringen, en hoewel er nog steeds structurele uitdagingen in verband met de arbeidsproductiviteit bestaan, zal het Europees Semester het kader bieden voor het monitoren van de vooruitgang bij structurele hervormingen.

Nederland vertoont geen onevenwichtigheden meer. Kwetsbaarheden in verband met de hoge schuldenlast van huishoudens, de huizenmarkt en het grote overschot op de lopende rekening zijn in de loop der jaren aanwezig geweest, maar nemen de laatste tijd af. Het grote overschot op de lopende rekening is de laatste tijd enigszins geslonken en een deel ervan is structureel, aangezien Nederland fungeert als een belangrijk Europees handelsknooppunt en veel multinationale ondernemingen herbergt. Tegelijkertijd weerspiegelt de daling van het overschot vanuit het oogpunt van besparingen en investeringen dat de binnenlandse vraag de belangrijkste bijdrage heeft geleverd aan de recente reële bbp-groei en dat de vraag sneller is gegroeid dan in de rest van de eurozone, zij het vanaf een lager niveau. Het overschot op de lopende rekening zal naar verwachting dit of volgend jaar niet toenemen. De huizenprijzen blijven zichtbaar stijgen tegen de achtergrond van een verminderd woningaanbod. De schuld van de huishoudens als percentage van het bbp daalde in 2025 opnieuw, zij het in een trager tempo dan voorheen, doordat de kredietopname toenam als gevolg van de lagere rente. De schuld van de huishoudens kan zich de komende jaren stabiliseren en de risico's in verband met de hoge schuld van de huishoudens worden gedeeltelijk beperkt door de prevalentie van vastrentende hypotheekleningen. Er zijn enkele beleidsmaatregelen genomen om het woningaanbod te vergroten, en de meest recente investeringsagenda van de overheid, onder meer op het gebied van huisvesting, zou het overschot op de lopende rekening op middellange termijn kunnen helpen verminderen. Vooruitblikkend zouden het daadwerkelijk vergroten van het woningaanbod en het aanpakken van fiscale prikkels ter bevordering van schuldgefinancierde woningaankopen de huizenprijzen kunnen helpen temperen en de schuld van huishoudens op duurzame wijze kunnen verminderen, terwijl het stimuleren van binnenlandse investeringen zou helpen om het overschot op de lopende rekening

verder te verkleinen. Het Europees Semester zal het kader bieden voor het monitoren van de vooruitgang bij de hervormingen op het gebied van huisvesting.

Zweden vertoont geen onevenwichtigheden meer. De kwetsbaarheden in verband met de vastgoedmarkt en de hoge particuliere schulden blijven bestaan, maar de ernst ervan is de laatste tijd afgenomen. Hoewel de Zweedse economie zeer gevoelig is voor rentetarieven als gevolg van het wijdverbreide gebruik van hypotheekleningen met variabele rente, bleef zij bestand tegen de hogere rentetarieven in 2022 en 2023, waardoor de huizenprijzen daalden. Sindsdien zijn de huizenprijzen stabiel gebleven en lijken zij minder overgewaardeerd dan voorheen. De grote commerciële vastgoedsector vertoonde tekenen van verbeterde herfinancieringscapaciteit naarmate de rentetarieven afnamen en de toegang tot de kapitaalmarkt verbeterde. De schuld van de huishoudens als percentage van het bbp, die sinds de pandemie was gedaald, is in 2025 afgevlakt en zal naar verwachting stabiel blijven. In de toekomst kunnen woningtekorten, in combinatie met soepelere eisen voor kredietnemers, de huizenprijzen en de schulden van huishoudens opdrijven. Banken blijven sterk, winstgevend en hebben weinig niet-renderende leningen. Onlangs zijn enkele maatregelen genomen om de huurmarkt flexibeler te maken, en eind 2025 is het regelgevingskader voor bouwvergunningen bijgesteld. Vooruitblikkend zou het daadwerkelijk vergroten van het woningaanbod en het aanpakken van fiscale prikkels ter bevordering van schuldgefinancierde woningaankopen, in combinatie met een verstandig gebruik van macroprudentiële maatregelen, helpen om de groei van de huizenprijzen verder te temperen en de schuld van huishoudens op duurzame wijze te verminderen. Het Europees Semester zal het kader bieden voor het monitoren van de vooruitgang bij de hervormingen op het gebied van huisvesting.

Lidstaten die onevenwichtigheden vertonen

Italië vertoont nog steeds onevenwichtigheden. Kwetsbaarheden in verband met de hoge overheidsschuld en de zwakke productiviteitsgroei, die van grensoverschrijdend belang zijn, blijven bestaan, en de voortgezette en doeltreffende uitvoering van groeibevorderende hervormingen en investeringen, in combinatie met een voorzichtige begrotingskoers, blijft van cruciaal belang om die kwetsbaarheden te verminderen. De overheidsschuld als percentage van het bbp daalde na de pandemie, maar steeg in 2024 en opnieuw in 2025 als gevolg van de vertraging van de nominale bbp-groei, het vertraagde effect van de belastingkredieten voor woningrenovaties van eerdere jaren en de nog steeds aanzienlijke overheidstekorten. De overheidsschuldquote zal naar verwachting in 2026 en 2027 blijven stijgen. De productiviteit is onlangs gedaald en zal naar verwachting stagneren, waardoor de potentiële bbp-groei wordt beperkt en de overheidsschuldquote dus niet kan worden teruggedrongen. Banken hebben de kwaliteit en winstgevendheid van hun activa aanzienlijk verbeterd en hun niet-renderende leningen verminderd, maar de sterke verwevenheid tussen overheden en banken is nog steeds een punt van zorg, aangezien de door banken aangehouden binnenlandse overheidsschuld als aandeel van hun activa hoog is, met name voor minder belangrijke instellingen en coöperatieve banken. De arbeidsmarkt is verder verbeterd, maar het arbeidspotentieel lijkt niet ten volle te worden benut.

Er zijn maatregelen genomen om de reeds lang bestaande kwetsbaarheden aan te pakken, maar ondanks de recente ingrijpende hervormingen zijn er nog geen noemenswaardige productiviteitsstijgingen te zien. Vooruitblikkend blijft de verdere en doeltreffende uitvoering van groeibevorderende hervormingen en investeringen, in combinatie met een voorzichtige begrotingskoers, van cruciaal belang om de productiviteitsgroei te verbeteren en de overheidsschuldquote te verlagen.

Hongarije vertoont nog steeds onevenwichtigheden. Kwetsbaarheden in verband met het concurrentievermogen, de financieringsbehoeften van de overheid en de huizenprijzen blijven bestaan en het beleid heeft deze kwetsbaarheden nog verergerd. De inflatie en de groei van de arbeidskosten per eenheid product behoren tot de hoogste in de EU, ondanks de stagnerende economische activiteit. De prijs- en kostendruk zal naar verwachting slechts geleidelijk afnemen, maar veel hoger blijven dan in de eurozone en de EU. De overheidstekorten zijn de afgelopen jaren hoog geweest en zullen naar verwachting niet verbeteren. De financieringsbehoeften van de overheid en de kosten van de schuldendienst blijven hoog, hoewel de overheidsschuldquote slechts marginaal is gestegen dankzij de hoge nominale bbp-groei in de context van een nog steeds hoge inflatie. Banken houden nog steeds grote blootstellingen aan staatsschulden aan, deels als gevolg van fiscale prikkels. De huizenprijzen zijn sterk blijven stijgen en het risico op overwaardering is toegenomen. De lopende rekening vertoont nog steeds een overschot, maar door de grote afhankelijkheid van energie-invoer is Hongarije kwetsbaar voor hogere en schommelende energieprijzen. Het beleid is niet verbeterd en heeft sommige kwetsbaarheden verergerd. Niet-gerichte subsidies die de prijsdruk vergroten en de budgettaire uitdagingen verergeren, zijn zelfs opgevoerd, terwijl omvangrijke door de overheid gesubsidieerde leningen de overheidsfinanciën onder druk zetten en de doeltreffendheid van het monetaire beleid beperken. Vooruitblikkend zou het effectief omzeilen van dat beleid de kwetsbaarheden verminderen.

Slowakije blijft onevenwichtigheden ondervinden. Er blijven kwetsbaarheden bestaan in verband met het externe en overheidssaldo, het concurrentievermogen, de huizenmarkt en de schuld van huishoudens, waarbij de beleidsmaatregelen beperkt blijven. Hoewel het tekort op de lopende rekening in 2025 is afgenomen dankzij lagere energieprijzen en een sterkere uitvoer, zal het naar verwachting in 2026 weer toenemen naarmate de externe context verslechtert. Het overheidstekort is in 2025 teruggelopen, maar blijft groot en weegt op de externe saldi; bovendien wordt verwacht dat het in 2026 grotendeels ongewijzigd zal blijven en in 2027 zal stijgen bij ongewijzigd beleid, waardoor de overheidsschuld hoger zal worden. De inflatie lag in 2025 ruim boven die van de eurozone, deels als gevolg van verhogingen van de btw-tarieven, en de kerninflatie zal naar verwachting in 2026 tot de hoogste in de eurozone blijven behoren. De snel stijgende arbeidskosten per eenheid product hebben het concurrentievermogen verder verzwakt en zullen in 2026 naar verwachting nog steeds relatief snel groeien. De huizenprijzen stegen in 2025 tegen de achtergrond van een lagere hypotheekrente en zullen waarschijnlijk fors blijven stijgen als gevolg van een beperkt aanbod. Ook de kredietopname door huishoudens nam toe met lagere rentetarieven en hogere inkomens. Er is beperkte vooruitgang geboekt op beleidsgebied. Vooruitblikkend zou een

doeltreffende aanpak van belangrijke kwesties op het gebied van belasting op arbeid, concurrentievermogen, woningaanbod en begrotingsbeleid de kwetsbaarheden verminderen.

Lidstaten die buitensporige onevenwichtigheden vertonen

Roemenië vertoont nog steeds buitensporige onevenwichtigheden. De kwetsbaarheden in verband met begrotingstekorten en tekorten op de lopende rekening zijn recentelijk enigszins afgenomen, maar blijven zeer aanzienlijk, terwijl het kostenconcurrentievermogen blijft verslechteren, zij het minder dan voorheen. Het overheidstekort is in 2025 gedaald als gevolg van aanzienlijke consolidatie-inspanningen; voor 2026 en 2027 wordt een verdere daling van het tekort verwacht, maar het tekort zou nog steeds groot blijven. De verwevenheid tussen banken en overheden blijft aanzienlijk, aangezien de door banken aangehouden binnenlandse overheidsobligaties als percentage van de totale activa de grootste in de EU zijn en in 2025 zijn toegenomen. Het tekort op de lopende rekening is in 2025 slechts marginaal verbeterd en zal naar verwachting groot blijven, ook al zal het dit jaar iets meer afnemen. De arbeidskosten per eenheid product zijn in 2025 aanzienlijk vertraagd na een zeer sterke groei in de voorgaande jaren, maar zullen naar verwachting nog steeds sneller groeien dan in het grootste deel van de EU. De kerninflatie was de afgelopen jaren de hoogste in de EU — met verhogingen van de btw-tarieven in 2025, die slechts een deel ervan verklaren, en zal naar verwachting hoog blijven. In 2025 is aanzienlijke beleidsvoortgang geboekt, met name wat betreft het terugdringen van het begrotingstekort dankzij een bevrozing van de ambtenarensalarissen en -pensioenen gedurende twee jaar en verhogingen van de btw-tarieven en andere belastingen. Vooruitblikkend blijft Roemenië, zonder verdere krachtige begrotingsconsolidatie, aangevuld met een prudent inkomensbeleid en doeltreffende structurele hervormingen, blootgesteld aan stijgende rentetarieven en veranderingen in het beleggersvertrouwen.

BIJLAGE 5 — BEGROTINGSTOEZICHT IN HET KADER VAN HET HERVORMDE STABILITEITS- EN GROEIPACT

Beoordeling door de lidstaten⁵⁷

Het hervormde kader voor economische governance is nu in een stabiele uitvoeringsfase terechtgekomen. Tegen 2025 hadden alle lidstaten hun budgettaire-structurele plannen voor de middellange termijn (hierna “plannen voor de middellange termijn” of “MTP’s” genoemd) ingediend. In 2026, na de vorming van nieuwe regeringen, hebben Ierland en Nederland nieuwe hervormingsplannen ingediend.

In de jaarlijkse voortgangsverslagen (JVV’s) die de lidstaten eind april hebben ingediend⁵⁸, wordt de balans opgemaakt van de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van deze plannen voor de middellange termijn en de respectieve aanbevelingen van de Raad. Samen met de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie en de door Eurostat verstrekte begrotingsresultaten voor 2024 en 2025 bieden de JVV’s belangrijke input voor de beoordeling van de naleving door de lidstaten van het aanbevolen begrotingspad en, in voorkomend geval, voor de beoordeling van de uitvoering van hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan een verlenging van de begrotingsaanpassingsperiode⁵⁹.

Tabel 2 Overzicht van de naleving door de lidstaten van de aanbevolen groeipercentages van de netto-uitgaven

		2026		
		Verwachte naleving:	Met risico op niet-naleving	Met risico op materiële niet-naleving
2025	Naleving	BE*, AT*, PL*, RO*, SK*, FI*, CZ, DK, DE, EE, EL, FR*, LV, SE	FR*, ^A ES	HU*, SE ^A
	Niet-naleving	IT*	PT	LT, SI
	Materiële niet-naleving	IE	LU, NL	MT**, BG, HR, CY
<p>* Lidstaten waartegen een BTP loopt. ** Wat Malta betreft, beveelt de Commissie de Raad aan het besluit tot vaststelling van een buitensporig tekort in te trekken. □ Lidstaten waartegen geen BTP loopt en waarvoor het overheidstekort in 2025 minder dan 3 % van het bbp en de schuldquote minder dan 60 % van het bbp bedroeg, of waarvoor het overheidssaldo vrijwel in evenwicht was of een overschot vertoonde⁶⁰. ^A Beoordeling van 2026 op</p>				

⁵⁷ Zie ook kader 5 aan het eind van deze bijlage.

⁵⁸ De jaarlijkse voortgangsverslagen 2026 zijn beschikbaar op: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_nl. Hongarije heeft zijn JVV tot op heden nog niet ingediend.

⁵⁹ Dit is relevant voor België, Duitsland, Spanje, Frankrijk, Italië, Oostenrijk, Roemenië en Finland.

⁶⁰ Een begrotingssituatie “die vrijwel in evenwicht is” wordt gedefinieerd als een overheidstekort van niet meer dan 0,5 % van het bbp, overeenkomstig overweging 14 van Verordening (EU) 2024/1264 van de Raad.

basis van het jaarlijkse groeipercentage van de netto-uitgaven. ^c Raming voor 2026 op basis van het cumulatieve groeipercentage van de netto-uitgaven.

Opmerkingen: Wanneer de uitgavengroei hoger is dan aanbevolen (d.w.z. positieve afwijkingen), wordt de omvang van de afwijking beoordeeld ten opzichte van de drempels van 0,3 % van het bbp op jaarbasis en 0,6 % van het bbp op cumulatieve basis. Een positieve afwijking onder een van deze drempels houdt een beoordeling van (een risico op) niet-naleving in, terwijl een afwijking boven een van deze drempels een beoordeling van (een risico op) materiële niet-naleving inhoudt. Voor lidstaten waarvoor de nationale ontsnappingsclausule voor defensie is geactiveerd, wordt bij de beoordeling rekening gehouden met de overeenkomstige flexibiliteit en wordt alleen uitgegaan van de cumulatieve groei van de netto-uitgaven. Voor Ierland, Nederland en Finland is de beoordeling van 2026 uitgevoerd op basis van de meest recente aanbevelingen, terwijl 2025 is beoordeeld op basis van hun eerdere aanbevelingen.

Lidstaten waartegen momenteel een BTP loopt

De Commissie heeft de doeltreffendheid van de maatregelen voor 2025 beoordeeld op basis van de begrotingsresultaten. Voor 2026 is de beoordeling gebaseerd op de voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie en moet deze als voorlopig worden beschouwd, met een herbeoordeling in het najaar van 2026 en in het voorjaar van 2027 op basis van de begrotingsresultaten. Een intensivering van de procedure bij buitensporige tekorten zonder begrotingsresultaten zou alleen worden overwogen in bijzonder ernstige gevallen van niet-naleving. Een lidstaat die zich aan het correctieve pad houdt, moet worden geacht doeltreffende maatregelen te hebben genomen. Wanneer de groei van de netto-uitgaven afwijkt van het correctieve pad, zal de Commissie een algemene beoordeling uitvoeren.

België — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt boven de door de Raad aanbevolen maxima. De overeenkomstige gecumuleerde afwijking valt echter binnen de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, rekening houdend met de stijging van de defensie-uitgaven. In 2026 zullen zowel de jaarlijkse als de cumulatieve groeipercentages van de netto-uitgaven naar verwachting onder de aanbevolen maxima liggen. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt België derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025 en zal het land naar verwachting in 2026 aan de vereisten te voldoen. In dit stadium is de Commissie van oordeel dat België doeltreffende maatregelen heeft genomen. Bijgevolg wordt de BTP opgeschort.**

Wat betreft de hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan de verlenging van de aanpassingsperiode, is de Commissie van oordeel dat de uitvoering van de belangrijkste stappen van deze hervormingen en investeringen die uiterlijk op 30 april 2026 moesten zijn uitgevoerd, grotendeels op schema lijkt te liggen. Sommige hervormingen hebben echter vertraging opgelopen bij de uitvoering. De goedkeuring van de pensioenhervorming door het parlement, die in het vierde kwartaal van 2025 had moeten plaatsvinden, wordt nu in 2026 verwacht. De belastinghervormingen, die in het eerste kwartaal van 2026 moeten worden doorgevoerd, zijn gedeeltelijk uitgevoerd en de resterende delen zullen naar verwachting in juli 2026 zijn afgerond. De twee hervormingen ter verbetering van de begrotingscoördinatie tussen de verschillende overheidsniveaus, die in het vierde kwartaal van 2025 hadden moeten plaatsvinden, zijn

grotendeels op regeeringsniveau overeengekomen en moeten nu in wetgeving worden omgezet, die naar verwachting eind 2026 zal zijn voltooid. **De Commissie is van oordeel dat België zijn verbintenissen over het algemeen op bevredigende wijze is nagekomen.**

Frankrijk — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief onder de door de Raad aanbevolen maxima. In 2026 ligt de jaarlijkse groei van de netto-uitgaven boven het door de Raad aanbevolen maximum, terwijl de cumulatieve groei van de netto-uitgaven onder het aanbevolen maximum ligt. **Frankrijk wordt derhalve geacht te voldoen aan het maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025. In 2026 loopt Frankrijk naar verwachting het risico niet te voldoen aan het aanbevolen jaarlijkse groeipercentage van de netto-uitgaven in 2026, terwijl het land naar verwachting wel aan het cumulatieve groeipercentage zal voldoen. In dit stadium is de Commissie van oordeel dat Frankrijk doeltreffende maatregelen heeft genomen. Bijgevolg wordt de BTP opgeschort.** Tegelijkertijd is het op basis van de huidige prognoses mogelijk dat Frankrijk er niet in slaagt om in 2026 doeltreffende maatregelen te nemen, wat dan een intensivering van de BTP zou kunnen vereisen. Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Frankrijk te verzoeken ervoor te zorgen dat de netto-uitgaven in overeenstemming zijn met het correctieve pad.

Wat betreft de hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan de verlenging van de aanpassingsperiode, is de Commissie van oordeel dat de uitvoering van de belangrijkste stappen van deze hervormingen en investeringen die uiterlijk op 30 april 2026 moesten zijn uitgevoerd, grotendeels op schema lijkt te liggen. De herschikking van de vrijstellingen van socialezekerheidsbijdragen rond het minimumloon heeft echter minder besparingen opgeleverd dan toegezegd. **De Commissie is van oordeel dat Frankrijk zijn verbintenissen in het algemeen op bevredigende wijze is nagekomen.** Wat de toekomst betreft, is de pensioenhervorming van 2023 opgeschort tot januari 2028.

Italië — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel in jaarlijkse als in cumulatieve termen boven de door de Raad aanbevolen maxima, al ligt deze in cumulatieve termen slechts marginaal boven die maxima. De groei van de netto-uitgaven in 2026 zal naar verwachting zowel op jaarbasis als cumulatief onder de door de Raad aanbevolen maxima liggen. **Italië wordt derhalve geacht niet te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, maar zal hier naar verwachting wel aan voldoen in 2026.** De afwijking in 2025 vereist een algehele beoordeling. Rekening houdend met de daling van het nominale tekort, de verwachte correctie van de buitensporigtekortsituatie vanaf 2026 en de geringe omvang van de afwijking in 2025, **is de Commissie van oordeel dat Italië doeltreffende maatregelen heeft genomen. Bijgevolg wordt de BTP opgeschort.** Tegelijkertijd beveelt de Commissie de Raad aan Italië te verzoeken ervoor te zorgen dat de netto-uitgaven in overeenstemming zijn met het correctieve pad.

Wat betreft de hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan de verlenging van de aanpassingsperiode, is de Commissie van oordeel dat de uitvoering van de belangrijkste stappen van deze hervormingen en investeringen die uiterlijk op 30 april 2026 moesten zijn uitgevoerd,

grotendeels op schema lijkt te liggen. Met betrekking tot de belangrijke stap die tegen het vierde kwartaal van 2025 moet worden gezet in verband met de stijging van de overheidsuitgaven voor onderzoek en ontwikkeling (O&O), gemeten aan de hand van de O&O-uitgaven berekend als de bruto binnenlandse uitgaven voor O&O als percentage van het bbp, hebben de meest recente beschikbare statistieken van Eurostat betrekking op 2024. Niettemin geven de door de Italiaanse autoriteiten verstrekte voorlopige ramingen aan dat de O&O-uitgaven berekend als de bruto binnenlandse uitgaven voor O&O in 2025 naar verwachting 0,59 % van het bbp zullen hebben bereikt, wat erop wijst dat Italië op schema lijkt te liggen om de doelstelling te halen. **De Commissie is van oordeel dat Italië zijn verbintenissen over het algemeen op bevredigende wijze is nagekomen.**

Hongarije — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief boven de door de Raad aanbevolen maxima. De overeenkomstige gecumuleerde afwijking valt echter binnen de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, rekening houdend met de stijging van de defensie-uitgaven. In 2026 zullen zowel de jaarlijkse als de cumulatieve groeipercentages van de netto-uitgaven naar verwachting boven de aanbevolen maxima liggen. De overeenkomstige gecumuleerde afwijking voor 2026 zal naar verwachting boven 0,6 % van het bbp blijven (sterk vermoeden dat er geen doeltreffende maatregelen zijn genomen), rekening houdend met de flexibiliteit voor hogere defensie-uitgaven waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Hongarije derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, terwijl het land naar verwachting het risico loopt van materiële niet-naleving in 2026. In dit stadium is de Commissie van oordeel dat Hongarije in 2025 doeltreffende maatregelen heeft genomen. Bijgevolg wordt de BTP opgeschort.** Tegelijkertijd zou het verwachte risico van materiële niet-naleving in 2026 leiden tot een sterk vermoeden dat er geen doeltreffende maatregelen worden genomen en zou het nodig kunnen zijn de BTP op te voeren. Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Hongarije te verzoeken maatregelen te nemen om de netto-uitgaven onder controle te houden zodat het land het correctieve pad in acht neemt. Voorts **bestaat er een duidelijk risico dat Hongarije het buitensporige tekort niet zal corrigeren tegen 2026⁶¹, het laatste jaar van het correctieve pad.** Daarom zal de Commissie de Raad moeten aanbevelen een herziene aanbeveling uit hoofde van artikel 126, lid 7, aan te nemen om een correctief pad voor de daaropvolgende jaren vast te stellen⁶². De Commissie zal deze situatie nauwlettend volgen en de situatie in het najaar opnieuw beoordelen.

Oostenrijk — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt onder het door de Raad aanbevolen maximum. Evenzo zal de groei van de netto-uitgaven in 2026 naar verwachting zowel op jaarbasis

⁶¹ Volgens door Eurostat verstrekte gegevens daalde het overheidstekort van Hongarije van 5,1 % van het bbp in 2024 tot 4,7 % van het bbp in 2025. Op basis van de op de afsluitdatum van de prognoses bekende beleidsmaatregelen wordt in de voorjaarsprognose 2026 van de Commissie uitgegaan van een tekort van 6,2 % van het bbp in 2026 en 5,8 % van het bbp in 2027.

⁶² Op 1 juni 2026 heeft Hongarije de Commissie in kennis gesteld van zijn voornemen om een herziene nationaal budgettaire-structureel plan voor de middellange termijn in te dienen.

als cumulatief onder de door de Raad aanbevolen maxima liggen. **Oostenrijk wordt derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025 en zal hier naar verwachting ook in 2026 aan voldoen. In dit stadium is de Commissie van oordeel dat Oostenrijk doeltreffende maatregelen heeft genomen. Bijgevolg wordt de BTP opgeschort.**

Wat betreft de hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan de verlenging van de aanpassingsperiode, is de Commissie van oordeel dat de uitvoering van de belangrijkste stappen van deze hervormingen en investeringen die uiterlijk op 30 april 2026 moesten zijn uitgevoerd, grotendeels op schema lijkt te liggen. **De Commissie is van oordeel dat Oostenrijk zijn verbintenissen in het algemeen op bevredigende wijze is nagekomen.**

Malta — Malta heeft zijn overheidstekort in 2025, vóór de door de Raad vastgestelde termijn, met succes teruggedrongen tot minder dan 3 % van het bbp. Volgens de voorjaarsprognose 2026 van de Commissie zal het tekort ook in 2026 en 2027 onder 3 % van het bbp blijven. Daarom **beveelt de Commissie de Raad vandaag aan om op grond van artikel 126, lid 12, een besluit vast te stellen tot intrekking van het besluit van de Raad van 26 juli 2024 betreffende het bestaan van een buitensporig tekort in Malta.**

Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat de aanbeveling van de Raad van 21 januari 2025 tot goedkeuring van het plan voor de middellange termijn van Malta van toepassing blijft. In vergelijking met laatstgenoemde aanbeveling lag het jaarlijkse groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025 onder het aanbevolen plafond, terwijl het in cumulatieve termen boven het aanbevolen plafond lag, met een afwijking van meer dan 0,6 % van het bbp. In 2026 zal de groei van de netto-uitgaven naar verwachting zowel op jaarbasis als cumulatief boven de door de Raad aanbevolen maxima liggen, waarbij de overeenkomstige afwijking in cumulatieve termen naar verwachting meer dan 0,6 % van het bbp zal bedragen⁶³. Daarom wordt geoordeeld dat Malta materieel niet voldoet aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025 en in 2026 naar verwachting een risico van materiële niet-naleving loopt. Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Malta te verzoeken maatregelen te nemen om de netto-uitgaven onder controle te houden zodat deze de aanbevolen maximale groeipercentages in acht nemen.

Polen — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief boven de door de Raad aanbevolen maxima. De overeenkomstige gecumuleerde afwijking valt echter binnen de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, rekening houdend met de stijging van de defensie-uitgaven. In 2026 zal het jaarlijkse groeipercentage van de netto-uitgaven naar verwachting onder het aanbevolen maximum liggen, terwijl de cumulatieve groei van de netto-uitgaven naar verwachting boven het aanbevolen maximum zal liggen. De gecumuleerde afwijking

⁶³ De daling van het tekort in 2025 is het gevolg van een hoge groei van de inkomsten, onder meer uit vennootschaps- en indirecte belastingen, voornamelijk als gevolg van de uitbreiding van het nominale bbp en de belastinggrondslagen, alsook van aanzienlijke belastingmeevallers. Anderzijds bleven de overheidsuitgaven, ondanks het feit dat een omvangrijke kapitaaloverdracht aan de nationale luchtvaartmaatschappij in 2024 niet werd herhaald, aanzienlijk stijgen, met aanmerkelijke stijgingen van de loonkosten en het intermediair verbruik van de overheid, alsook eenmalige uitgaven als gevolg van een rechterlijke beslissing.

valt naar verwachting echter binnen de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet op basis van de huidige prognoses voor defensie-uitgaven. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Polen derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, en zal het land hier naar verwachting ook in 2026 aan voldoen. In dit stadium is de Commissie van oordeel dat Polen doeltreffende maatregelen heeft genomen. Bijgevolg wordt de BTP opgeschort.**

Roemenië — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt onder de door de Raad aanbevolen maxima, dankzij de grote begrotingspakketten die in de tweede helft van 2025 zijn aangenomen. Evenzo zal de groei van de netto-uitgaven in 2026 naar verwachting zowel op jaarbasis als cumulatief onder de door de Raad aanbevolen maxima liggen. **Roemenië wordt derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025 en zal hier naar verwachting ook in 2026 aan voldoen. In dit stadium is de Commissie van oordeel dat Roemenië doeltreffende maatregelen heeft genomen. Bijgevolg wordt de BTP opgeschort.** Tegelijkertijd benadrukt de Commissie dat de begrotings situatie in Roemenië kwetsbaar blijft met de grootste tekortquote voor 2025 in de Unie en dat er sprake is van ernstige risico's voor de uitvoering die een sterke en aanhoudende focus op begrotingsaanpassingen vereist in 2026 en de daaropvolgende jaren.

Wat betreft de hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan de verlenging van de aanpassingsperiode, is de Commissie van oordeel dat de uitvoering van de belangrijkste stappen van deze hervormingen en investeringen die uiterlijk op 30 april 2026 moesten zijn uitgevoerd, grotendeels op schema lijkt te liggen. De voorbereidende werkzaamheden voor de hervorming van het bezoldigingsstelsel voor de overheidssector zijn op technisch niveau aan de gang en naar verwachting zal in de loop van de zomer van 2026 een nieuwe wet worden aangenomen. Er moeten enkele verdere maatregelen worden genomen op het gebied van de belastingdienst, met name om de zeer grote btw-nalevingskloof in Roemenië te verkleinen. Er wordt ook verder gewerkt aan de hervorming van de onroerendgoedbelasting, met inbegrip van de ontwikkeling van het IT-systeem voor geautomatiseerde onroerendgoedbeoordeling, de operationalisering van de gespecialiseerde structuur voor het toezicht op de systemen voor overheidsuitgaven, en de hervorming van de bedrijfsfinanciering. **De Commissie is van oordeel dat Roemenië zijn verbintenissen over het algemeen op bevredigende wijze is nagekomen.**

Slowakije — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief onder de door de Raad aanbevolen maxima. In 2026 zal het jaarlijkse groeipercentage van de netto-uitgaven naar verwachting boven het aanbevolen maximum liggen, terwijl het cumulatieve percentage naar verwachting onder het aanbevolen maximum zal liggen. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Slowakije derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, en zal het land hier naar verwachting ook in 2026 aan voldoen. In dit stadium is de Commissie van**

oordeel dat Slowakije doeltreffende maatregelen heeft genomen. Bijgevolg wordt de BTP opgeschort.

Finland — De naleving van de groei van de netto-uitgaven in 2025 wordt beoordeeld op basis van de aanbeveling van de Raad van 21 januari 2025, terwijl de toepasselijke aanbeveling van de Raad voor 2026 die van 20 januari 2026 is. Voor Finland ligt de groei van de netto-uitgaven in 2025 zowel jaarlijks als cumulatief onder de door de Raad aanbevolen maxima. Daarentegen wordt verwacht dat de groei van de netto-uitgaven in 2026 het door de Raad aanbevolen maximum zowel in jaarlijkse als in cumulatieve termen zal overschrijden. De gecumuleerde afwijking valt echter binnen de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet op basis van de huidige prognoses voor defensie-uitgaven. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Finland derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, en zal het land hier naar verwachting ook in 2026 aan voldoen. In dit stadium is de Commissie van oordeel dat Finland doeltreffende maatregelen heeft genomen. Bijgevolg wordt de BTP opgeschort.**

Wat betreft de hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan de verlenging van de aanpassingsperiode, is de Commissie van oordeel dat de uitvoering van de belangrijkste stappen van deze hervormingen en investeringen die uiterlijk op 30 april 2026 moesten zijn uitgevoerd, grotendeels op schema lijkt te liggen. Wat de correctie van de tekorten van de welzijnsregio's betreft, worden de gecumuleerde tekorten van sommige regio's te groot geacht om eind 2026 te worden gecorrigeerd zonder de dienstverlening in gevaar te brengen, hoewel de groei van de uitgaven is vertraagd. De regering heeft daarom een voorstel ingediend om de termijn te verlengen tot eind 2029 voor de regio's met geloofwaardige plannen om het tekort aan te pakken. **De Commissie is van oordeel dat Finland zijn verbintenissen over het algemeen op bevredigende wijze is nagekomen.**

Andere lidstaten

Bulgarije — Het overheidstekort in Bulgarije overschreed de referentiewaarde van 3 % van het bbp in 2025 en de Commissie verwacht dat het tekort in 2026 op 4,1 % zal uitkomen. Daarom is Bulgarije opgenomen in het verslag uit hoofde van artikel 126, lid 3, VWEU, waarin de naleving van het tekortcriterium wordt beoordeeld. Hoewel het tekort in 2025 minder dan 3 % van het bbp bedroeg als rekening wordt gehouden met de stijging van de defensie-uitgaven sinds 2024 op grond van de nationale ontsnappingsclausule voor defensie, zal het in 2026 naar verwachting de referentiewaarde van 3 % van het bbp overschrijden als rekening wordt gehouden met deze stijging, op basis van de voorjaarsprognose van 2026 van de Commissie. Rekening houdend met het advies van het Economisch en Financieel Comité over dat verslag, **zal de Commissie overwegen voor te stellen een procedure bij buitensporige tekorten tegen Bulgarije in te leiden.**

Voor Bulgarije wordt verwacht dat de groei van de netto-uitgaven in 2025 de door de Raad aanbevolen maxima zal overschrijden. De overeenkomstige gecumuleerde afwijking blijft boven 0,6 % van het bbp, rekening houdend met de flexibiliteit voor hogere defensie-uitgaven waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet. In 2026 zal het groeipercentage van de netto-uitgaven naar verwachting zowel in jaarlijkse als in cumulatieve termen boven het aanbevolen maximum liggen. De overeenkomstige gecumuleerde afwijking zal naar verwachting boven 0,6 % van het bbp blijven, rekening houdend met de flexibiliteit voor hogere defensie-uitgaven waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Bulgarije derhalve geacht materieel niet te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025 en loopt het naar verwachting een risico op materiële niet-naleving in 2026.** Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Bulgarije te verzoeken zich te houden aan de maximale groeipercentages van de netto-uitgaven waarvan de Commissie aanneemt dat zij door de Raad zullen worden aanbevolen om een einde te maken aan de buitensporigtekortsituatie.

Tsjechië — De jaarlijkse groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt boven het door de Raad aanbevolen maximum, terwijl de cumulatieve groei van de netto-uitgaven onder het aanbevolen maximum ligt. In 2026 zal de jaarlijkse groei van de netto-uitgaven naar verwachting boven het door de Raad aanbevolen maximum liggen, terwijl de cumulatieve groei van de netto-uitgaven naar verwachting onder het aanbevolen maximum zal liggen, met in cumulatieve termen een afwijking van 0,1 % van het bbp. De verwachte gecumuleerde afwijking valt echter binnen de flexibiliteit van de nationale ontsnappingsclausule op basis van de huidige prognoses voor defensie-uitgaven. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Tsjechië derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025 en zal het land hier naar verwachting ook in 2026 aan voldoen⁶⁴.**

Denemarken — De jaarlijkse groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt boven het door de Raad aanbevolen maximum, terwijl de cumulatieve groei van de netto-uitgaven onder het aanbevolen maximum ligt. In 2026 zal de jaarlijkse groei van de netto-uitgaven naar verwachting boven het door de Raad aanbevolen maximum liggen, terwijl de cumulatieve groei van de netto-uitgaven naar verwachting onder het aanbevolen maximum zal liggen. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Denemarken derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, en zal het land hier naar verwachting ook in 2026 aan voldoen.**

Duitsland — De groei van de netto-uitgaven ligt in 2025 onder de door de Raad aanbevolen maxima. De groei van de netto-uitgaven in 2026 zal naar verwachting zowel jaarlijks als cumulatief boven de door de Raad aanbevolen maxima liggen. Op basis van de huidige prognoses

⁶⁴ Op 12 mei 2026 heeft Tsjechië de Commissie in kennis gesteld van zijn voornemen om een herzien nationaal budgettaire-structureel plan voor de middellange termijn in te dienen.

voor defensie-uitgaven ligt de verwachte cumulatieve afwijking in 2026 echter binnen de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Duitsland derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, en zal het land hier naar verwachting ook in 2026 aan voldoen.**

Aangezien het voorziene overheidstekort in 2026 de referentiewaarde voor het tekort van 3 % van het bbp overschrijdt, is Duitsland beoordeeld in het verslag op grond van artikel 126, lid 3, VWEU. In het licht van de beoordeling in dat verslag is de Commissie van mening dat er geen reden is om een procedure bij buitensporige tekorten in te leiden ten aanzien van Duitsland. De begrotingsontwikkelingen in Duitsland zullen in het najaar van 2026 opnieuw worden beoordeeld.

Wat betreft de hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan de verlenging van de aanpassingsperiode, is de Commissie van oordeel dat de uitvoering van de belangrijkste stappen van deze hervormingen en investeringen die uiterlijk op 30 april 2026 moesten zijn uitgevoerd, grotendeels op schema lijkt te liggen. **De Commissie is van oordeel dat Duitsland zijn verbintenissen in het algemeen op bevredigende wijze is nagekomen.**

Estland — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief onder de door de Raad aanbevolen maxima. Daarentegen wordt verwacht dat de groei van de netto-uitgaven in 2026 het door de Raad aanbevolen maximum zowel in jaarlijkse als in cumulatieve termen zal overschrijden. Hoewel het grootste deel van de stijging van de defensie-uitgaven in Estland in voorgaande jaren plaatsvond, valt de verwachte cumulatieve afwijking in 2026 binnen de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet op basis van de huidige prognoses voor defensie-uitgaven. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Estland derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, en zal het land hier naar verwachting ook in 2026 aan voldoen.**

Aangezien het voorziene overheidstekort in 2026 de referentiewaarde voor het tekort van 3 % van het bbp overschrijdt, is Estland beoordeeld in het verslag op grond van artikel 126, lid 3, VWEU. In het licht van de beoordeling in dat verslag is de Commissie van mening dat er geen reden is om een procedure bij buitensporige tekorten in te leiden ten aanzien van Estland. De begrotingsontwikkelingen in Estland zullen in het najaar van 2026 opnieuw worden beoordeeld.

Ierland — De naleving van de groei van de netto-uitgaven in 2025 wordt beoordeeld op basis van de aanbeveling van de Raad van 21 januari 2025, terwijl de toepasselijke aanbeveling van de Raad voor 2026 die van 10 maart 2026 is. De jaarlijkse groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt boven het door de Raad op 21 januari 2025 aanbevolen maximum, en de overeenkomstige afwijking ligt marginaal boven 0,3 % van het bbp, terwijl het cumulatieve groeipercentage van de netto-uitgaven onder het aanbevolen maximum ligt. In 2026 zullen zowel de jaarlijkse als de cumulatieve groeipercentages van de netto-uitgaven naar verwachting onder de door de Raad in zijn aanbeveling van 10 maart 2026 aanbevolen maxima liggen. Tegelijkertijd merkt de Commissie op

dat de begrotings situatie in 2025 een overschot vertoont en naar verwachting ook in 2026 een overschot zal vertonen. **Ierland wordt derhalve geacht in 2025 te voldoen aan de verplichtingen inzake begrotingsbeleid van het stabiliteits- en groeipact en dit zal naar verwachting ook het geval zijn in 2026.** Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Ierland te verzoeken zich te houden aan de maximale groeipercentages van de netto-uitgaven die de Raad op 10 maart 2026 heeft aanbevolen.

Griekenland — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief onder de door de Raad aanbevolen maxima. De groei van de netto-uitgaven in 2026 zal ondertussen naar verwachting zowel jaarlijks als cumulatief boven de door de Raad aanbevolen maxima liggen. Op basis van de huidige prognoses voor defensie-uitgaven ligt de verwachte cumulatieve afwijking in 2026 echter binnen de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Griekenland derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, en zal het land hier naar verwachting ook in 2026 aan blijven voldoen.**

Spanje — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief boven de door de Raad aanbevolen maxima. De gecumuleerde afwijking valt echter binnen de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule⁶⁵ voorziet op basis van de huidige ramingen voor defensie-uitgaven. De groei van de netto-uitgaven in 2026 zal naar verwachting zowel jaarlijks als cumulatief boven de door de Raad aanbevolen maxima liggen. De overeenkomstige gecumuleerde afwijking daalt tot onder de drempel van 0,6 % van het bbp, rekening houdend met de flexibiliteit voor hogere defensie-uitgaven waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Spanje derhalve geacht te voldoen aan het maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025 en het land zal in 2026 naar verwachting het risico van niet-naleving lopen.** Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Spanje te verzoeken ervoor te zorgen dat de netto-uitgaven in overeenstemming zijn met de aanbevolen maximale groeipercentages.

Wat betreft de hervormingen en investeringen die ten grondslag liggen aan de verlenging van de aanpassingsperiode, is de Commissie van oordeel dat de uitvoering van de belangrijkste stappen van deze hervormingen en investeringen die uiterlijk op 30 april 2026 moesten zijn uitgevoerd, grotendeels op schema lijkt te liggen. De belastinghervorming wordt nog beoordeeld en de hervorming van de belastingvoordelen, samen met twee stappen in verband met de digitale transformatie van het onderwijs, zal worden beoordeeld in het kader van de laatste betaling van het herstel- en veerkrachtplan. Wat de maatregelen ter verbetering van het beheer van tijdelijke

⁶⁵ Voor Spanje heeft de Commissie op 22 mei 2026 een aanbeveling aan de Raad aangenomen om de nationale ontsnappingsclausule voor defensie te activeren, die nu nog door de Raad moet worden vastgesteld. Bij de beoordeling van de naleving voor Spanje wordt ervan uitgegaan dat de Raad de nationale ontsnappingsclausule zal activeren.

uitkeringen bij arbeidsongeschiktheid betreft, hebben de meeste regio's partnerschapsovereenkomsten met het Nationaal Instituut voor de Sociale Zekerheid ondertekend, terwijl de overeenkomsten met onderlinge maatschappijen slechts door drie regio's en twee autonome steden zijn ondertekend. Wat de homologatie van diploma's betreft, is een ministerieel besluit vastgesteld en ingevoerd met instructies voor het beheer van homologatie- en gelijkwaardigheidsprocedures voor buitenlandse universitaire kwalificaties. **De Commissie is van oordeel dat Spanje zijn verbintenissen over het algemeen op bevredigende wijze is nagekomen.**

Kroatië — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief boven de door de Raad aanbevolen maxima. De overeenkomstige gecumuleerde afwijking blijft boven 0,6 % van het bbp, rekening houdend met de flexibiliteit voor hogere defensie-uitgaven waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet. Evenzo wordt verwacht dat de groei van de netto-uitgaven in 2026 het door de Raad aanbevolen maximum zowel in jaarlijkse als in cumulatieve termen zal overschrijden. De overeenkomstige gecumuleerde afwijking zal naar verwachting boven die drempel blijven, rekening houdend met de flexibiliteit voor hogere defensie-uitgaven waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Kroatië derhalve beoordeeld als materieel niet-conform met het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, en loopt het land naar verwachting het risico van materiële niet-naleving in 2026.** Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Kroatië te verzoeken maatregelen te nemen om de netto-uitgaven onder controle te houden zodat deze de aanbevolen maximale groeipercentages in acht nemen. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat de overheidsschuldquote van Kroatië in 2025 onder de referentiewaarde van 60 % van het bbp ligt en dat het overheidstekort en de overheidsschuld in 2026 naar verwachting respectievelijk onder de 3 % en 60 % van het bbp zullen liggen.

Cyprus — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief boven de door de Raad aanbevolen maxima. De overeenkomstige afwijkingen bedragen respectievelijk meer dan 0,3 % van het bbp en 0,6 % van het bbp. Evenzo wordt verwacht dat de groei van de netto-uitgaven in 2026 zowel op jaarbasis als cumulatief boven de door de Raad aanbevolen maxima zal uitkomen, en dat de overeenkomstige afwijkingen respectievelijk meer dan 0,3 % van het bbp en 0,6 % van het bbp bedragen. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat de begrotingssituatie in 2025 een overschot vertoont en naar verwachting ook in 2026 een overschot zal vertonen. **Cyprus wordt derhalve geacht zowel in 2025 als in 2026 te voldoen aan de verplichtingen inzake begrotingsbeleid van het stabiliteits- en groeipact.** De groei van de netto-uitgaven zal naar verwachting echter boven de aanbevolen maxima liggen. Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Cyprus te verzoeken ervoor te zorgen dat de netto-uitgaven in overeenstemming zijn met de aanbevolen maximale groeipercentages.

Letland — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief onder de door de Raad aanbevolen maxima. In 2026 ligt de jaarlijkse groei van de netto-uitgaven boven het

door de Raad aanbevolen maximum, terwijl de cumulatieve groei van de netto-uitgaven onder het aanbevolen maximum ligt. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Letland derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, en zal het land hier naar verwachting ook in 2026 aan voldoen.**

Aangezien het voorziene overheidstekort in 2026 de referentiewaarde voor het tekort van 3 % van het bbp overschrijdt, is Letland beoordeeld in het verslag op grond van artikel 126, lid 3, VWEU. In het licht van de beoordeling in dat verslag is de Commissie van oordeel dat Letland, in voorkomend geval rekening houdend met alle relevante factoren, aan het tekortcriterium voldoet. De begrotingsontwikkelingen in Letland zullen in het najaar van 2026 opnieuw worden beoordeeld.

Litouwen — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt boven de door de Raad aanbevolen maxima. De overeenkomstige gecumuleerde afwijking daalt tot minder dan 0,6 % van het bbp, rekening houdend met de flexibiliteit voor hogere defensie-uitgaven waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet. Evenzo wordt verwacht dat de groei van de netto-uitgaven in 2026 de door de Raad aanbevolen maxima zowel in jaarlijkse als in cumulatieve termen zal overschrijden. De overeenkomstige gecumuleerde afwijking in 2026 zal naar verwachting boven 0,6 % van het bbp blijven, rekening houdend met de flexibiliteit voor hogere defensie-uitgaven waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, wordt Litouwen derhalve geacht niet te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025 en loopt het land naar verwachting een risico op materiële niet-naleving in 2026.** Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Litouwen te verzoeken maatregelen te nemen om de netto-uitgaven onder controle te houden zodat de maximale groeipercentages in acht worden genomen. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat het overheidstekort en de overheidsschuldquote in Litouwen in 2025 onder de 3 % en 60 % van het bbp liggen en dat dit naar verwachting ook in 2026 het geval zal zijn.

Luxemburg — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel in jaarlijkse als in cumulatieve termen boven de door de Raad aanbevolen maxima, en de overeenkomstige afwijkingen bedragen respectievelijk meer dan 0,3 % van het bbp en 0,6 % van het bbp. In 2026 zal het jaarlijkse groeipercentage van de netto-uitgaven naar verwachting onder het aanbevolen maximum liggen, terwijl het cumulatieve maximum hierboven wordt geraamd, met een overeenkomstige afwijking van minder dan 0,1 % van het bbp in cumulatieve termen. Daarom **wordt geoordeeld dat Luxemburg materieel niet voldoet aan het maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025 en naar verwachting in 2026 het risico van niet-naleving loopt als gevolg van een afwijking in cumulatieve termen van minder dan 0,1 % van het bbp.** Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Luxemburg te verzoeken maatregelen te nemen om de netto-uitgaven onder controle te houden zodat deze de aanbevolen maximale groeipercentages in acht nemen. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat het overheidstekort en de overheidsschuldquote in

Luxemburg in 2025 onder de 3 % en 60 % van het bbp liggen en dat dit naar verwachting ook in 2026 het geval zal zijn.

Nederland — De naleving van de groei van de netto-uitgaven in 2025 wordt beoordeeld op basis van de aanbeveling van de Raad van 21 januari 2025. Voor 2026 is de aanbeveling die voor deze beoordeling is gebruikt, de aanbeveling die vandaag door de Commissie is vastgesteld, in afwachting van vaststelling door de Raad. In 2025 liggen zowel de jaarlijkse als de cumulatieve groeipercentages van de netto-uitgaven van Nederland boven de maxima die de Raad op 21 januari 2025 heeft aanbevolen, en liggen de overeenkomstige afwijkingen respectievelijk boven 0,3 % van het bbp en 0,6 % van het bbp. In 2026 zal het groeipercentage van de netto-uitgaven naar verwachting boven het maximum liggen in de aanbeveling voor een aanbeveling van de Raad tot goedkeuring van het herziene plan voor de middellange termijn van Nederland, die vandaag door de Commissie is aangenomen. Daarom **wordt geoordeeld dat Nederland materieel niet voldoet aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, en in 2026 naar verwachting het risico van niet-naleving loopt.** Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Nederland te verzoeken zich te houden aan de maximale groeipercentages van de netto-uitgaven, die naar verwachting door de Raad zullen worden goedgekeurd. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat het overheidstekort en de overheidsschuldquote in Nederland in 2025 onder de 3 % en 60 % van het bbp liggen en naar verwachting ook in 2026 onder die percentages zullen liggen.

Portugal — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief boven de door de Raad aanbevolen maxima. Evenzo wordt verwacht dat de groei van de netto-uitgaven in 2026 de door de Raad aanbevolen maxima zowel in jaarlijkse als in cumulatieve termen zal overschrijden. Rekening houdend met de flexibiliteit voor hogere defensie-uitgaven waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, zullen de overeenkomstige gecumuleerde afwijkingen in beide jaren naar verwachting minder dan 0,6 % van het bbp bedragen. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat de begrotingssituatie in 2025 een overschot vertoont en in 2026 naar verwachting vrijwel in evenwicht zal zijn. **Portugal wordt derhalve geacht zowel in 2025 als in 2026 te voldoen aan de verplichtingen inzake begrotingsbeleid van het stabiliteits- en groeipact.** Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, zal de groei van de netto-uitgaven naar verwachting echter boven de aanbevolen maxima liggen. Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Portugal te verzoeken ervoor te zorgen dat de netto-uitgaven in overeenstemming zijn met de aanbevolen maximale groeipercentages.

Slovenië — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief boven de door de Raad aanbevolen maxima. Evenzo wordt verwacht dat de groei van de netto-uitgaven in 2026 de door de Raad aanbevolen maxima zowel in jaarlijkse als in cumulatieve termen zal overschrijden. Rekening houdend met de flexibiliteit voor hogere defensie-uitgaven waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet, zullen de overeenkomstige gecumuleerde afwijkingen in 2025 en 2026 naar verwachting respectievelijk onder en boven de 0,6 % van het bbp liggen. **Rekening houdend met de flexibiliteit waarin de nationale ontsnappingsclausule voorziet,**

wordt Slovenië derhalve geacht niet te voldoen aan het maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025, en het land loopt in 2026 naar verwachting het risico van niet-naleving. Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Slovenië te verzoeken maatregelen te nemen om de netto-uitgaven onder controle te houden zodat deze de aanbevolen maximale groeipercentages in acht nemen. Een bevestiging van de materiële niet-naleving op basis van de begrotingsresultaten voor 2026 zou aanleiding kunnen geven tot een verslag op grond van artikel 126, lid 3, VWEU voor de beoordeling van de naleving van het schuld criterium.

Aangezien het voorziene overheidstekort in 2026 de referentiewaarde voor het tekort van 3 % van het bbp overschrijdt, is Slovenië beoordeeld in het verslag op grond van artikel 126, lid 3, VWEU. In het licht van de beoordeling in dat verslag is de Commissie van mening dat er op dit moment geen reden is om een procedure bij buitensporige tekorten in te leiden ten aanzien van Slovenië. De begrotingsontwikkelingen in Slovenië zullen in het najaar van 2026 opnieuw worden beoordeeld. Er blijft echter aanzienlijke onzekerheid bestaan over de begrotingsvooruitzichten voor Slovenië in 2026. Indien voldoende corrigerende maatregelen niet op geloofwaardige wijze en tijdig worden genomen, kan dit ertoe leiden dat de procedure bij buitensporige tekorten op basis van het tekortcriterium in het najaar wordt ingeleid.

Zweden — De groei van de netto-uitgaven in 2025 ligt zowel jaarlijks als cumulatief onder de door de Raad aanbevolen maxima. In 2026 zal de groei van de netto-uitgaven naar verwachting het door de Raad aanbevolen maximum op jaarbasis overschrijden, waarbij de overeenkomstige afwijking wordt geraamd op meer dan 0,3 % van het bbp. De groei van de netto-uitgaven in cumulatieve termen zal naar verwachting echter onder het aanbevolen maximum liggen. **Zweden wordt derhalve geacht te voldoen aan het aanbevolen maximale groeipercentage van de netto-uitgaven in 2025. In 2026 loopt Zweden naar verwachting een risico van materiële niet-naleving van het aanbevolen jaarlijkse groeipercentage van de netto-uitgaven, terwijl het land naar verwachting aan het cumulatieve groeipercentage zal voldoen.** Daarom beveelt de Commissie de Raad aan Zweden te verzoeken ervoor te zorgen dat de netto-uitgaven in overeenstemming zijn met de aanbevolen maximale groeipercentages. Tegelijkertijd merkt de Commissie op dat het overheidstekort en de overheidsschuldquote in Zweden in 2025 onder de 3 % en 60 % van het bbp liggen en dat dit naar verwachting ook in 2026 het geval zal zijn.

Tabel 3 Jaarlijkse en gecumuleerde afwijkingen (% bbp) van de groei van de netto-uitgaven

Jaarlijkse en gecumuleerde afwijkingen (% bbp) van de groei van de netto-uitgaven

	Jaarlijkse afwijking		Gecumuleerde afwijking		Nationale ontsnappings-clausule (NEC)	Referentie -jaar voor NEC	Gecumuleerde afwijking, rekening houdend met de flexibiliteit van NEC	
	2025	2026	2025	2026			2025	2026
	(A)	(B)	(C)	(D)			(E)	(F)
Lidstaten waartegen een buitensporigtekortprocedure loopt								
BE	0,1	-0,3	0,1	-0,2	Ja	2021	-0,5	-0,9
FR	0,0	0,1	-0,3	-0,2	Nee	-	-	-
IT	0,1	-0,1	0,0	-0,1	Nee	-	-	-
HU	1,5	2,3	0,8	3,0	Ja	2021	0,0	1,9
MT*	-0,1	0,1	2,3	2,2	Nee	-	-	-
AT	-0,3	-0,1	-0,3	-0,4	Ja	2021	-0,4	-0,7
PL	0,9	-0,2	1,2	1,0	Ja	2021	-0,3	-0,5
RO	-0,8	-0,3	-0,8	-1,0	Nee	-	-	-
SK	-0,9	0,8	-1,9	-1,0	Ja	2021	-2,5	-1,6
FI	-1,0	1,5	-1,0	0,5	Ja	2021	-1,6	-0,9
Andere lidstaten								
BG	2,1	0,2	2,1	2,2	Ja	2024	1,4	1,6
CZ	0,2	1,5	-1,4	0,1	Ja	2021	-1,7	-0,2
DK	1,0	0,4	-0,6	-0,1	Ja	2021	-1,6	-1,5
DE	-0,3	0,5	-0,3	0,3	Ja	2021	-0,7	-0,5
EE	-2,0	2,8	-1,4	1,5	Ja	2021	-2,9	0,0
IE	-0,5	-0,1	-0,5	-0,6	Nee	-	-	-
EL	-0,3	1,5	-1,3	0,2	Ja	2024	-1,5	-0,2
ES^	0,4	0,6	0,1	0,7	Ja	2024	-0,1	0,4
HR	1,8	0,3	1,4	1,6	Ja	2021	0,9	1,0
CY	1,3	0,9	1,0	1,8	Nee	-	-	-
LV	-0,4	1,2	-1,9	-0,6	Ja	2021	-2,6	-2,1
LT	1,5	0,7	1,5	2,2	Ja	2021	0,3	0,7
LU	1,3	-0,6	0,6	0,0	Nee	-	-	-
NL	-	0,1	-	0,1	Nee	-	-	-
PT	0,2	0,2	0,4	0,6	Ja	2021	0,4	0,6
SI	1,4	1,2	0,5	1,7	Ja	2021	0,3	1,2
SE	-0,9	1,0	-1,1	0,0	Nee	-	-	-

Tabel 3 — vervolg

Jaarlijkse en gecumuleerde afwijkingen (% van het bbp) - vorige aanbevelingen[§]

	Jaarlijkse afwijking		Gecumuleerde afwijking		Nationale ontsnappingsclausule (NEC)	Referentiejaar voor NEC	Gecumuleerde afwijking, rekening houdend met de flexibiliteit van NEC	
	2025	2026	2025	2026			2025	2026
	(A)	(B)	(C)	(D)	(E)	(F)	(G)	(H)
IE	0,3	-	-0,1	-	Nee	-	-	-
NL	1,5	-	1,0	-	Nee	-	-	-
FI	-1,3	-	-1,5	-	Ja	2021	-2,5	-

Opmerking: Een positieve (negatieve) afwijking wijst erop dat de groei van de netto-uitgaven hoger is dan (blijft onder) de door de Raad aanbevolen maxima. Voor lidstaten waarvoor de nationale ontsnappingsclausule voor defensie-uitgaven is geactiveerd, zijn afwijkingen boven de drempel van 0,6 % van het bbp in de kolommen (G) en (H) vetgedrukt. Voor de overige lidstaten zijn de afwijkingen in de kolommen (A) tot en met (D) vetgedrukt indien deze boven de drempels van 0,3 % van het bbp (op jaarbasis) en/of 0,6 % van het bbp (cumulatief) liggen. De beoordeling door de Commissie van de naleving van de groei van de netto-uitgaven is gebaseerd op exacte cijfers. In deze mededeling zijn de cijfers die aan de beoordeling ten grondslag liggen omwille van de presentatie afgerond op één decimaal.

*Wat Malta betreft, beveelt de Commissie de Raad aan het besluit tot vaststelling van een buitensporig tekort in te trekken. ^ Wat betreft de kolommen (E) tot en met (H) wordt uitgegaan van de activering van de nationale ontsnappingsclausule voor defensie-uitgaven. § Voor Ierland, Nederland en Finland is de beoordeling van 2025 uitgevoerd aan de hand van de in januari 2025 vastgestelde aanbevelingen van de Raad.

Bron: Voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie en berekeningen van de Commissie

Tabel 4 Overheidssaldo, overheidsschuld en bbp-groei

	Overheidssaldo (% van het bbp)			Overheidsschuld (% van het bbp)			Bbp (reële groei)		
	2025	2026	2027	2025	2026	2027	2025	2026	2027
Lidstaten waartegen een buitensporigtekortprocedure loopt									
BE	-5,2	-5,2	-5,4	107,9	110,5	112,8	1,0	0,7	0,9
FR	-5,1	-5,1	-5,7	115,6	118,1	120,2	0,8	0,8	1,1
IT	-3,1	-2,9	-2,9	137,1	138,5	139,2	0,5	0,5	0,6
HU	-4,7	-6,2	-5,8	74,6	75,1	76,8	0,5	1,8	2,1
MT*	-2,2	-2,2	-2,1	46,4	46,2	46,2	4,0	3,7	3,6
AT	-4,2	-4,1	-4,1	81,5	83,4	84,9	0,6	0,6	0,9
PL	-7,3	-6,5	-6,3	59,7	64,5	68,3	3,6	3,5	2,8
RO	-7,9	-6,2	-5,8	59,3	61,6	63,4	0,7	0,1	2,3
SK	-4,5	-4,6	-5,4	61,4	63,7	66,9	0,8	0,8	1,5
FI	-3,4	-4,5	-4,6	88,5	91,2	93,1	0,2	0,8	1,4
Overige lidstaten									
BG	-3,5	-4,1	-4,3	29,9	32,3	35,5	3,1	2,5	2,2
CZ	-2,1	-2,8	-2,9	44,3	45,8	47,2	2,6	1,8	2,4
DK	2,9	0,9	0,5	27,9	27,0	26,2	2,9	1,9	1,8
DE	-2,7	-3,7	-4,1	63,5	65,8	68,0	0,2	0,6	0,9
EE	-2,0	-4,5	-4,8	24,1	26,9	30,5	0,6	1,6	1,7
IE	1,8	1,4	1,2	32,9	32,4	31,6	12,3	-1,2	3,4
EL	1,7	0,8	0,6	146,1	140,7	134,4	2,1	1,8	1,6
ES	-2,4	-2,4	-2,0	100,7	99,6	98,9	2,8	2,4	1,9
HR	-3,0	-2,9	-2,7	56,3	55,9	55,6	3,4	2,7	2,5
CY	3,4	2,1	2,5	55,0	50,4	45,5	3,8	2,3	2,7
LV	-2,5	-3,3	-4,3	46,9	48,8	53,8	2,1	1,4	1,6
LT	-1,8	-2,2	-2,7	39,5	44,6	48,4	2,9	3,0	2,1
LU	-2,0	-1,2	-1,5	26,5	29,2	30,2	0,6	1,6	2,0
NL	-1,6	-2,5	-1,9	44,4	46,9	47,0	1,8	1,0	1,1
PT	0,7	-0,1	-0,4	89,7	87,6	86,0	1,9	1,7	1,8
SI	-2,5	-3,3	-3,5	65,7	64,9	65,1	1,1	1,9	2,3
SE	-1,3	-2,8	-2,5	35,1	36,6	37,7	1,5	1,8	2,2

*Wat Malta betreft, beveelt de Commissie de Raad aan het besluit tot vaststelling van een buitensporig tekort in te trekken. Bron: Voorjaarsprognoses 2026 van de Commissie

Kader 5 — Methodologische aanpak die ten grondslag ligt aan de beoordeling van de naleving

Een lidstaat wordt conform geacht⁶⁶ als de groei van de netto-uitgaven⁶⁷ binnen de door de Raad aanbevolen maxima blijft. Wanneer de groei van de netto-uitgaven hoger is dan aanbevolen (d.w.z. positieve afwijkingen), houdt de Commissie rekening met de omvang van de afwijking ten opzichte van de drempels van 0,3 % van het bbp op jaarbasis (zie kolom A en B in tabel XIX) en 0,6 % van het bbp op cumulatieve basis sinds de aanvang van het plan (kolom C en D). Een positieve afwijking onder deze drempels houdt een beoordeling in van (een risico van) niet-naleving, terwijl een afwijking boven deze drempels een beoordeling inhoudt van (een risico van) materiële niet-naleving⁶⁸. Bij haar beoordeling van de naleving op basis van de groei van de netto-uitgaven houdt de Commissie ook rekening met de algemene begrotings situatie van een lidstaat, d.w.z. of deze vrijwel in evenwicht is of een overschot vertoont.

In het voorjaar van 2026 weerspiegelt de begrotingsbeoordeling voor het eerst na de inwerkingtreding van het hervormde kader voor economische governance de berekening door de Commissie van de controlerekening voor elke lidstaat op basis van begrotingsresultaten. In de controlerekeningen worden afwijkingen van de aanbevolen maximale groeipercentages van de netto-uitgaven bijgehouden, zowel in jaarlijkse als in cumulatieve termen, sinds het referentiejaar van de toepasselijke aanbeveling van de Raad voor elke lidstaat. Zij vormen ook de basis voor het toezicht op de naleving van de aanbevelingen van de Raad in het kader van de procedure bij buitensporige tekorten.

Voor de lidstaten waarvoor de nationale ontsnappingsclausule voor defensie-uitgaven is geactiveerd (kolom E), is de beoordeling van de naleving gericht op de vergelijking in cumulatieve termen en omvat zij een controle of een positieve afwijking van de aanbevolen maximale groei van de netto-uitgaven in cumulatieve termen wordt verklaard door een overeenkomstige stijging van de defensie-uitgaven ten opzichte van een referentiejaar (kolom F), tot 1,5 % van het bbp in de periode 2025-2028. Indien de gecumuleerde afwijking kan worden verklaard door de stijging van de defensie-uitgaven ten opzichte van het referentiejaar (kolommen G en H), wordt de lidstaat geacht conform te zijn.

⁶⁶ De beoordeling door de Commissie van de naleving van de groei van de netto-uitgaven is gebaseerd op exacte cijfers uit de controlerekening. In deze mededeling zijn de cijfers die aan de beoordeling ten grondslag liggen, voor presentatiedoeleinden afgerond op één decimaal (zie tabel 3).

⁶⁷ Voor een analytische presentatie van de netto-uitgavenindicator en de controlerekening, zie de statistische begrotingstabellen met achtergrondgegevens die relevant zijn voor de beoordeling van het begrotingsbeleid van de lidstaten (SWD(2026) 200 final, Brussel, 3.6.2026).

⁶⁸ Volgens Verordening (EG) nr. 1467/97 geldt dat, indien de overheidsschuld van een lidstaat meer dan 60 % van het bbp bedraagt, de begrotings situatie niet “vrijwel in evenwicht is of een overschot vertoont” en de afwijking van de aanbevolen maxima in de groei van de netto-uitgaven jaarlijks meer dan 0,3 % van het bbp of cumulatief 0,6 % van het bbp bedraagt, de Commissie een verslag moet opstellen op grond van artikel 126, lid 3, VWEU voor de beoordeling van het schuld criterium.